СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ X. — Олифантъ, Па. Четверъ 31-го Липня 1902. — Число 31.

Переглядъ тыждневый.

Расова ненависть, се оденъ зъ найбôльшихъ болякôвъ американьскои суспôльности. Проявляе ся по цѣлыхъ Сп. Державахъ, лютуе всюды, де лише живуть побôчь себе бѣлй и мурины, перемѣняе людей въ жорстокихъ звѣрôвъ и прибирае иногдѣ видъ домашнои вôйны. Тодѣ горять костры, роздають ся голосы выстрѣлôвъ, свищуть кулѣ и пливе людска кровъ.

Такъ дѣе ся теперь въ охрестности Елкінсъ, В. Ва. Дня 24. с. м. начальникъ поліціи, Ф. Г. Вилмонтъ, хотѣвъ увязнити двохъ муринôвъ, за якусь малу провину. Мурины знають одначе, що товпа бѣлыхъ бездушникôвъ, котрй зовуть себе реґуляторами або »бѣлыми шапками«, кождои хвилѣ могла-бъ ихъ выволѣчи зъ вязницѣ та й злинчувати. Зъ тои причины не давали себе арештувати, а коли оденъ зъ поліційныхъ урядникôвъ стрѣливъ до нихъ, рôвножь водповѣли стрѣлами. Наслѣдки сего були такй, що начальникъ поліціи погибъ вôдъ кульки. Вѣсть о тôмъ розлетѣла ся въ однôй хвили по цѣлôмъ повѣтѣ и выкликала справдѣшну револьту. Колька оружныхъ вôддѣлôвъ бѣлыхъ пустило ся на вздогôнъ за убійниками, а все що жило, заворушилось. Коли зловлено убійниковъ, сейчасъ злинчовано ихъ. Оденъ бувъ розстрѣляный, а другого повѣшено на придорожнôмъ деревѣ. Ненависть мѣжь бѣлыми и чорными дôйшла вôдъ того часу до найвысшои точки. Оружнй товпы людей вештають ся по всѣхъ усюдахъ и переслѣдують мирныхъ жителѣвъ. Вчера знову спалено на кострѣ одного мурина. Зъ боязни передъ смертію нещаснй мурины лишають батьковщину й цѣле свое майно въ рукахъ гонителѣвъ та й громадно утѣкають зъ околицѣ. Трѣба при тôмъ запримѣтити, що вôдъ початку сего року вже третій разъ приходить тамъ до такихъ заворушень. Погибло въ нихъ около 50 люда, а мабуть згине еще бôльше! Прямо одичѣне, яке приносить найбôльшій соромъ американьскôй суспôльности. Во чи-жь винуватый муринъ, що мае горячу кровъ, швидку вдачу и чорну скôру? Въ каждôмъ народѣ лучають ся впрочôмъ злочинцѣ и переступники, але нема причины карати за нихъ цѣлый народъ. Ту дѣе ся противно, бо за провину одиниць зненавиджено всѣхъ муринôвъ. Сумно и то тымъ больше, що навѣть правительство глядить рôвнодушно на подѣѣ того рода и зовсѣмъ не гадае зарадати лихови.

Переговоры ам. правительства зъ Ватиканомъ въ справахъ филипиньскихъ доведено мин. тыждня до кôнця. Гордый Римъ згодивъ ся на все, чого лише бажали Американцѣ. Наслѣдкомъ сего всѣ католицкй монахи будуть выгнанй зъ филипиньскихъ островôвъ, правительство Сп. Державъ выкупить землѣ и всѣ посѣлости по цѣнѣ, яку установить специяльна комісія, тай знесе науку религіи въ школахъ публичныхъ. Повновласникъ Сп. Державъ губернаторъ Тафтъ вôдъѣхавъ оногды зъ Риму до Вашинґтону.

Послѣдный вôддѣлъ филипиньскихъ ворохобникôвъ на островѣ Лейте, зложеный зъ 219 люда, пôддавъ ся оногды Американцямъ. За те на островѣ Самаръ нема добра. Давнй повстанцѣ зъорґанізовали ся ту въ тайне товариство и тероризують мирныхъ жителѣвъ. Проводирѣ сего товариства зносять ся зъ проводирями ворохобникôвъ, пôдпомагають ихъ, самовôльно накладають податки на фармерôвъ и купцѣвъ, интриґують противъ правительства и взагалѣ дѣлають больше лиха вôдъ явныхъ ворохобникôвъ.

На сходнôмъ побережу сего острова обключивъ капитанъ Бейкеръ двѣ розбишацкй ватаги и покаравъ ихъ страшно. Бôльша половина розбôйникôвъ була вырѣзана — прочй мусѣли пôддати ся. Така сама доля жде также славныхъ ватажкôвъ Монтольона и Феризарда на островѣ Люзонъ. Ихъ обключили американьскй вôйска въ числѣ 5000 людей и стискають, наче клѣщами. Розбишакамъ лишае ся одно зъ двохъ до выбору: пôддати ся або загибати.

Венезуельскй революціонисты приготовляють ся до великои битвы, якою гадають завдати послѣдный ударъ правительственнôй арміи. Консуль Сп. Державъ зъ Порто Кабельо доносить до Вашинґтону, що обѣ стороны сконцертовали всѣ свои силы недалеко Кабельо и кождои хвилѣ можна надѣяти ся кровавои борбы. Становище ворохобникôвъ досить сильне. Недавно выперли правительственнй вôйска зъ порту Компано, а теперь облягають колька мѣстъ въ середущихъ провінціяхъ. Мимо сего интересы чужинцѣвъ не загроженй нѣгде.

Президентъ Кастро, о котрôмъ писали, що вже утѣкъ зъ Венезуелѣ, сидить й доси на своимъ хиткôмъ стольци. Сими днями выдавъ опять проклямацію, въ якôй хвалить ся, що знищить армію ворохобникôвъ за колька днѣвъ. Слова и ще разъ слова, але до ихъ здѣйсненя дуже далеко. Президентъ перебувае въ Барцельонѣ.

Про молодого испаньского королика ходять сензаційнй вѣсти. Говорять будьто бы вôдъ часу своеи коронаціи, Альфонсъ XIII. зовсѣмъ змѣнивъ ся. Зъ матѣрю поводить ся дуже нечемно, сварить ся и дорѣкае ей при кождôй нагодѣ, а одного разу въ присутности кôлькохъ слугъ, заявивъ, що прикаже выкинути еѣ зъ королѣвскои палаты, наколи не научить ся поважати его волѣ. Жереломъ незгоды въ королѣвскôй родинѣ мають бути попы. Королева не може безъ нихъ жити, а король ненавидить ихъ цѣлою душею. Въ колька днѣвъ по коронаціи Альфонсъ мавъ выговорити ся прилюдно, що зовсѣмъ не гадае уважати на католицкихъ попôвъ и монахôвъ. Часъ, абы они перестали интриґувати и верховодити въ Испаніи. Король загрозивъ навѣть, що й зъ Римомъ не буде числити ся, а въ разѣ потребы зôрве зъ нимъ всякй дипльоматичнй зносины.

Тяжко провѣрити о скôлько правдивй сѣ вѣсти. Можливо одначе, що анти-клерикальный духъ, котрый теперь потрясае старенькою Испаніею, дôйшовъ ажь до трону и заволодѣвъ надъ молоденькимъ королемъ.

Въ Римѣ померъ дня 22. с. м. кардиналъ Мечиславъ Ледоховскій, префектъ пропаґанды и дуже вплывова личнôсть въ кругахъ Ватикану. Помершій уродивъ ся 1823 р. въ Гôрцѣ, въ россійскôй Польщи, высвятивъ ся на попа въ 18-ôмъ роцѣ житя, въ 1875 р. именовано его кардиналомъ, а въ колька лѣтъ опôсля префектомъ пропаґанды для ширеня вѣры. Американьскй Русины не мають причины плакати за нимъ, бо яко Полякъ и римскій полiтикъ здѣлавъ для насъ безлѣчь лиха. Нѣхто иншій лишь вôнъ заборонивъ высылати рускихъ священникôвъ до Америки, вôддавъ насъ пôдъ власть католицкихъ бискупôвъ и бажавъ златинщити за всяку цѣну.

Оголошено вже урядово, що вôдложена коронація анґлійского короля вôдбуде ся 9-го серпня с. р. Анґлійцѣ спѣшать ся, щобы (сохрани Господи) Едвардъ не схотѣвъ вмерти некорованымъ. Якъ звѣсно, лѣкарѣ оперували его недавно, вытинаючи т. зв. слѣпу кишку, чимъ продовжили ему житя лишь на короткій часъ. Можливо, що за колька мѣсяцѣвъ, а може за рôкъ треба буде коронувати другого короля...

Бурскй плѣнники, порозсыланй анґл. правительствомъ по безлюдныхъ островахъ, зъѣздять ся поволи до рôдного краю. Одна така партія Бурôвъ загостила мин. тыждня въ переѣздѣ до мѣста Ню Йорку, де зъ величезнымъ одушевленемъ витали еѣ стотысячнй товпы народа. Мѣжь повертаючими плѣнниками були такй, всему свѣтови звѣснй героѣ, якъ ґенералъ Кронжь и Весельсъ, ораньскій міністеръ Де Віліерсъ, комісаръ П. Штайнъ, командиръ О. Дейвелъ и много иншихъ найвызначнѣйшихъ бурскихъ офіцирôвъ, котрй мають спроможнôсть повернути до вôтчины за свои грошѣ. Бѣднѣйшй мусять ждати на анґлійскй транспорты.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Липень.		
31	Ч.	Якинта
1	П.	Макрины
2	С.	† Илія пророка
3	Н.	7. по Сош. Симеона
4	П.	Маріи Магдалины
5	В.	Теофиля
6	С.	Бориса и Глѣба

— **Сегорôчна** весна и лѣто найбогатшй на вульканичнй выбухи, землетрясеня, бурѣ, гураґаны и т. п. „благодати“. Нема дня, абы не надоспѣла вѣсть, що се або те мѣсто знищене, сей або той край навѣстило нове нещасте, ту або тамъ погибли десятки, сотки або й тысячѣ людей. Ось и дня 20. с. м. навѣстила мѣсто Болтиморъ, Мд. така страшна буря и злива, якои не затямили тамошнй жителѣ вôдъ многихъ лѣтъ. Гураґанъ зрывавъ дахи, перевертавъ дерева и телеґрафічнй стовпы, валивъ будôвлѣ и нищивъ байдаки. Два костелы, величезнй маґазины корабельного товариства »Мерчентсъ Майнерсъ« и 6 каменицъ завалило ся. Чого не знищила буря, докôнчила опôсля злива. Найбôльше ляха надѣлавъ гураґанъ на мори и въ болтиморскôй пристани. Кôльканайцять байдакôвъ и малыхъ кораблѣвъ розбило ся або потонуло, при чѣмъ 11 осôбъ втратило жите. Шкоду обчисляють на 1,500.000 долярôвъ.

Ще страшнѣйшій гураґанъ, якъ доносять телеґрамы, скаженѣвъ 24. с. м. въ Кіевѣ, на Украинѣ. Лягло въ звалищахъ безлѣчь домôвъ, каменицъ, правительственныхъ будинкôвъ и церковь. Зъ людей погибло поверхъ сто осôбъ. Правительство пôслало вôйско для очищеня улицъ мѣста зъ румовища и трупôвъ. Шпиталѣ переповненй ранеными. Въ охрестности мѣста таке саме знищене. Шкоды величезнй.

— **Въ** Youngstown, O. Волохи зъ Румуніи и Угорщины (Кикилôвскои малои и великои столицѣ а также зъ Сибильскои столицѣ) старають ся о свою церковь и священника; теперь належать они до церкви о. Воленьского, котрый мае въ своѣй парохіи также многихъ Грекôвъ и Сирійцѣвъ.

— **Зачувасмо,** що п. Шлянта дуже гнѣвае ся за тое, що не зôставъ по разъ другій касіеромъ »Союза« и хоче розбити братство св. Іоана Хрестителя въ Mayfield, Pa. та вôдмовляе другихъ людей вôдъ »Союза«, бо каже, що якъ жена умре при породѣ, то мужь за ню посмертне не дôстане — а се не есть правда. Такъ само неправдою е и те, що всѣ дѣти зъ Mayfield, Pa. зъ »Союза« выкинено длятого, що не платили за оденъ мѣсяць. Сподѣемось, що нѣхто не схоче вѣрити тымъ байкамъ, якй пускае п. Шлянта, а сли хто хоче довѣдатись правды, нехай поспытае председателя »Союза«.

— **Грôмъ** ударивъ оногды въ Бруклинѣ, Н. Й. въ переповненый людьми ваґонъ електричного трамваю (стріткару). Сила грому выкинула зъ ваґона одну женщину, наче галушку, а прочихъ пасажирôвъ такъ спаралижувала, що не могли рушити ся зъ мѣсця. Доперва по кôлькохъ мінутахъ прійшли до себе и повтѣкали. Ваґонъ згорѣвъ до самыхъ основъ.

— **Нещасте** въ щастю стрѣтило селянина Ляндерна зъ охрестности Ст. Пельтенъ, въ Австріи. Выгравъ вôнъ льосъ на гамбурскôй льотеріи въ высотѣ 70.000 марокъ. На лихо сесй льосы забороненй въ Австріи, тожь коли дôгнали ся о тôмъ власти не лишь сконфіскували льосъ, але ще ѣ наложили кару на Ляндерна. Безталанный Ляндернъ попавъ въ розпуку и повѣсивъ ся зъ тои причины.

— **Близь** Рочестеръ, Н. Й. зъударили ся мин. тыжня два особовй поѣзды зелѣзницѣ »Лігай Вали«. Обѣ льокомотивы и колька ваґонôвъ розбили ся на дрôбнй куснѣ, а машиніста зъ одного поѣзду погибъ. Зъ подорожныхъ не втративъ нѣхто житя, але потовченыхъ и покалѣченыхъ начислили кôльканайцять.

— **Старинна** вежа при костелѣ св. Марка въ италійскôмъ мѣстѣ Венеціи, славне на весь свѣтъ дѣло штуки зъ середныхъ вѣкôвъ, завалила ся минувшого тыжня. Вежа була высока на 322 стопы, еи будову розпочали 888. а скôнчили 1329 року по Христѣ. Румовища вежѣ завалили рôвножь славну старинну бібліотеку королѣвскои палаты. У всѣхъ тыхъ будынкахъ находились рôжнй историчнй знаряды, книги, перґаміны и цѣннй дѣла штуки. Цѣла Венеція сумуе зъ тои причины.

— **Яз.** Капанадзе, рос. православный священникъ перенѣсъ ся зъ Osceola Mills, Pa. до Cleveland, O. на мѣсце свящ. Степанова, що вôдъѣхавъ до краю.

— **Вôдъ** кôлькохъ лѣтъ убивавъ хтось людей въ ердельскихъ полонинахъ, на Угорщинѣ, а власти не могли нѣякъ выслѣдити убійника. Ажь оногды вôдкрыли случайно, що убійниками були пастухи, котрй выпасали худобу на полонинахъ и... самй стали ся худобою. Жандармерія увязнила вже всѣхъ злочинцѣвъ.

— **„Slovensky** Prehled“ мѣсячникъ выходячій въ Празѣ подае въ своѣй книжцѣ за Юлій 1902. коротку але вѣрну звѣстку про церковне положене американьскихъ Русинôвъ, про зъѣздъ въ Гарисбурґу и т. д.

— **Рядъ** Арґентиньскій въ полудн. Америцѣ старае ся теперь о перенесене Русинôвъ, Словакôвъ, Полякôвъ и Чехôвъ замешкалыхъ въ Сполуч. Державахъ пôвнôчнои Америки — до свого краю и хоче роздѣлити мѣжь нихъ безплатно два міліоны акрôвъ землѣ. Яку політику мае въ тôмъ рядъ Арґентиньскій годѣ на разѣ знати, се однакъ певно, що справою сею занявсь вôнъ енерґічно. Минувшого мѣсяця выѣхали 3 представителѣ трехъ найбôльшихъ славяньскихъ часописей пôвнôчнои Америки до Арґентины для розслѣдженя о скôлько земля арґентиньска надаесь до кольонізаціи пôвнôчно американьскими Славянами.

— **Русинъ** Мих. Курила, сынъ Алексія Курилы зъ Елмайра, Н. Й. скôнчивъ першій рôкъ инжинеріи на увіверзитетѣ въ South Bethlehem, Pa. зъ дуже добрымъ успѣхомъ. Намъ треба бôльше Русинôвъ студентôвъ, намъ треба богато збирати на шкôльный фондъ, щобы нашу молодѣжь пôдпомагати.

— **Зъ** рукъ женщины погибли въ Карбондейлъ, Их. властителѣ невеличкои копальнѣ угля коло Аранвілъ, два братя Джоберты. Пôзно въ ночи повернувъ старшій Джобертъ зô своимъ братомъ домôвъ и почавъ домагати ся вечерѣ. Бувъ пяный, мовъ безрога, тожь жена стала ему дорѣкати. Розлюченый мужь почавъ товчи вôкна, тарелѣ и що лише зловивъ у руки, а на кôнци кинувъ ся зъ пястуками й до жены. Она замкнула ся тодѣ до спальнѣ, а коли пяницця вываживъ дверѣ тай знову заатакувавъ еѣ, стрѣлила зъ револьвера и убила его на мѣсци. Теперь кинувъ ся на братову молодшій Джобертъ, але и вôнъ упавъ безъ душѣ, влученый кулькою въ саме серце. По тôмъ дѣлѣ женщина вôддася сама въ руки властей. Судъ присяжныхъ увôльнивъ сими днями обжаловану вôдъ вины и кары.

— **Греко-кат.** священникъ хорватскій Ник. Ґуланичъ (зъ Крижевацкои епархіи) заложивъ хорватску церковь въ Cleveland, O.

— **Наглою** смертію померъ мин. тыжня въ Лондонѣ (Анґлія) американьскій міліонеръ, Джанъ В. Мекей. Покôйный бувъ сыномъ зеленого острова, якъ Ирляндцѣ (Айришѣ) звуть свою вôтчину, а доробивъ ся міліонôвъ зъ простого робôтника. До 33 го року житя працювавъ тяжко по готеляхъ, фармахъ, майнахъ и фабрикахъ. Ажь въ 33 ôмъ роцѣ вôдкрывъ копальнѣ золота и вôдъ тодѣ все пошло, наче по маслѣ. При кôнци житя мавъ 1,800.000 долярôвъ рôчного доходу, а полишивъ 60 міліонôвъ долярôвъ майна.

— **Обильне** жерело нафты почало выбухати въ Бориславѣ (Галичина) въ однôмъ на 805 метрôвъ высверченôмъ закопѣ. Нафтова ропа выбухла зъ него ненадѣйно зъ такою силою и въ такôй скôлькости, що ледво можна було направити еѣ до збôрникôвъ. Сей выбухъ тревае вже колька тыжнѣвъ и дае денно 20 до 30 ваґонôвъ нафтовои ропы.

— **Показуе** ся теперь, що пôдчасъ страшеннои катастрофы въ майнахъ у Джанставнъ, Па. погибло 20 угорскихъ Русинôвъ. Зъ того числа належало 18 до »Соединенія гр.кат. рускихъ братствъ въ Америцѣ«.

— **Якійсь** Демсъ Канверъ, фармеръ зъ Мейсонъ, О. убивъ сокирою свою жену и 25-лѣтного сына. Нещасный довершивъ злочину въ нападѣ божевôля.

СОЦІЯЛІЗМЪ
— а —
робôтниче пытане.

(Конець.)

Положене въ Америцѣ.

Конкуренційна система вытворила въ тôмъ краю тй самй наслѣдки, що и въ другихъ краяхъ. Історія дае намъ примѣры однаковои натуры зъ усѣхъ державъ. Политична продайность въ Сполуч. Державахъ есть больше алярмуючимъ фактомъ нѣжь була она въ Франціи за часôвъ панованя Людвика XV. Уряды можна ту купити; выборчй голосы можна купити и спродати. Чеснй люде выцофали ся зъ политичного житя, бо совѣсть не позволяе имъ пôдлягати такимъ способамъ обдурюваня людей и зъ тои причины не мають видôвъ поводженя при выборахъ. Мѣйскй рады складають ся зъ коршмарôвъ, шулерôвъ, людей о низькихъ забаганкахъ й о найпоганѣйшихъ характерахъ. Богацтво громадить ся чимъ разъ скорше въ рукахъ нечисленнои клясы властителѣвъ. Говоримо ту зъ обуренемъ про королѣвъ, цѣсарôвъ, князѣвъ, а мало котрый край може похвалити ся такъ великимъ числомъ монархôвъ, якъ нашъ край розтрубленои „свободы!" Доходы Ракефелера рôвнають ся пенсіи всѣхъ коронованыхъ головъ въ Европѣ. Богацтво американьскихъ капиталістôвъ подвоюе ся що три роки, а зъ того выходить, що закимъ мине кôльканайцять лѣтъ двайцятого столѣтя, кôлька тысячь родинъ богачѣвъ загарбае въ посѣдане цѣлый край вôдъ океану до океану, вôдъ заливôвъ на полудни до великихъ озерôвъ на пôвночи.

Варвары зъ надъ балтійского моря збѣгли ся на гарнй провінціи римскои державы и знищили працю поколѣнь. Але вѣщунами и творцями новои господарки въ Сполуч. Державахъ, котрй мають пôдтяти истноване капиталістичнои господарки, не прійдуть зъ холодныхъ краинъ, анѣ не надплынуть кораблями зъ далекого всходу — они вырину ть зъ хатъ наймитôвъ, зъ варстатôвъ и фабрикъ, зъ кузнѣ и копальняныхъ норъ, щобъ зъ мѣйскихъ мурôвъ занести богиню свободы въ найдальшй закутины краю та, щобы спровадити щасте на мешканцѣвъ, яке нова цивілізація запоручить загалови, если усуне ся систему приватнои господарки.

Субтельнôсть людского умыслу.

Капиталисты закидують соціялізмови, що за его господарки вытворчôсть побôльшить ся двайцятькратно и що зъ тои причины суспôльнôсть буде посѣдати надмѣръ предметôвъ для заспокоеня потребъ, а се буде шкодливше, якъ нужда. Кажуть они, що незанятый чоловѣкъ стае лѣнивымъ и оспалымъ, що отже зведе культуру на нѣщо. Посля ихъ гадки чоловѣкъ мае лишь тѣлеснй забаганки а забувае цѣлковито про умыслôвй потребы.

Але такъ не естъ. Свѣтло людского умыслу пробивае ся зъ усѣхъ его дѣлъ. Пробивае ся оно въ часахъ великого Демостена, що своею вымовою порывавъ политикôвъ Греціи. Пробивае ся оно въ мовахъ Цицерона, найбôльшого римского бесѣдника — и въ творахъ Рафаеля, Фідіяса, Гомера, Мильтона, Байрона, Мозарта, Шевченка и т. д.

Маестатъ людскои душѣ бе въ очи своею великостю, коли дивимо ся на творы штуки и науки, на здобутки новочасного поступу, на всѣ мысли и мрѣ, що записанй золотыми буквами въ історіи цѣлого свѣта.

Людскій умыслъ не можь замкнути въ межахъ просторони и часу. Вôнъ есть чинный въ кождôмъ періодѣ часу и на кождôмъ клаптику землѣ. Вôнъ здôймавъ ся на крылахъ мысли, до тыхъ вôддаленыхъ звѣздъ, котрыхъ лучѣ мусѣли бороти ся зъ грубыми верствами атмосферъ, заки дôстали ся до землѣ. Нашъ умыслъ дошукавъ ся правды, що тй ледви замѣтнй пятна въ небесныхъ просторахъ, не суть нѣчимъ иншимъ, якъ свѣтячими, небесными тѣлами и блискучими сонцями. Людска мысль може дôйти до безграничныхъ, вôддаленыхъ просторôвъ, може означити вагу небесныхъ тѣлъ и вымѣръ ихъ вôддаленя. Може она поглублювати всѣ свѣты, планеты и констеляціи, якй блукають въ незмѣримыхъ на позôръ просторахъ, до котрыхъ не дôйде нѣколи людскій звукъ анѣ не закаламутить супокою. Людскій умыслъ въ силѣ пôднятися понадъ палаючй просторы, понадъ темнй краины, до котрыхъ не продеръ ся нѣколи соняшный лучь, а надъ котрыми залягла чорна, страшна нôчь.

Кобы то вся власть правительства, всѣ силы суспôльности зхôснувано на дальшій розвôй народного ґенія. Міліоны великихъ ґеніѣвъ пропало для людскости задля недостатку. Неодень Гомеръ, неодень Шевченко змарнувавъ ся въ нуждѣ и пониженю, не лишаючи людскости въ спадщинѣ овочѣвъ своеи могучости. Неодень Рафаелъ, неодень Мозартъ провѣвъ свое житє въ закутинахъ сѣльского житя, або загинувъ въ закамаркахъ великихъ, фабричныхъ мѣстъ, не лишаючи анѣ слѣду своеи ґеніяльности.

Розвôй ґеніѣвъ зависить вôдъ спріяючихъ вôдносинъ мысли и образованя ся, а теперѣшна система суспôльнои господарки дае спроможнôсть выробленя ся способностямъ лишь малому числу здôбныхъ робôтникôвъ. Помѣжь міліонами людей, що не мали нагоды записати своихъ именъ на карткахъ історіи, мусѣли знаходити ся умыслы могутнои силы.

Попробуймо тôлько звôльнити людского духа зъ кайданôвъ безнастаннои працѣ и клопотôвъ о истноване а невдовзѣ нашь край заповнить ся фільозофами и природниками, поетами и бесѣдниками, малярами и рѣзьбарами. Скоро зôшмаримо зъ себе неволю найму и политику упривілейованыхъ клясь, занене въ коротко̂мъ часѣ ґенѣй людского духа такій про якій нашимъ попередникамъ навить не приснило ся. Тогдѣ пôднесемо ся на орлиныхъ крылахъ поступу до ясныхъ зôрокъ неба, зазвенить пѣсня свѣтлыхъ ангеловъ на честь побѣды духа, а усмѣхъ доброго Бога, розрадуваного зъ людскимъ розсудкомъ, проясить тогдѣ нашь щасливый край вôдъ краю до краю.

Стефанъ Макаръ.

Мухохватъ.

Послѣ »N. Y. J.«

Не все-жь намъ жити своимъ власнымъ розумомъ, часами треба его зачерпнути вôдъ другихъ, хочь бы и чужихъ намъ людей. На сей разъ послухаймо Американця, який навѣть дитъ науку для людей отъ хочь бы и зъ такои дробнички, якъ мухохватъ, то есть зъ такого липкого паперу, посыпаного цукромъ, на котрый имають ся мухи. Мы всѣ бачили такий мухохваты, то-жь тымъ цѣкавѣйше вартало бы послухати исторіи Американця. Ану, що вôнъ розкаже про той мухохватъ? А розкаже таке:

Исторія, яку вамъ, добрі люде розкажу, не здумана, а правдива. Одень чоловѣкъ розложивъ на столѣ своеи комнаты мухохватъ. Вôнъ завважавъ, що кождого дня той папѣръ вкрывавъ ся чимъ разъ бôльшимъ числомъ чорныхъ, малыхъ пятенъ, а кожде пятно говорило про трагічный конець мухъ. Одного дня ставъ вôнъ приглядати ся уважно тому мухохватови та тымъ нещасливымъ, погибшимъ мухамъ. Тогдѣ надлетѣла одна муха, сѣла на краю паперу, покушала зрадливои липкои масы и вôдлетѣла. Друга муха вчинила такъ само, але опôсля смѣло поступила впередъ и застрягла, сцѣплена мовь клѣщами липкою масою. Инша муха надлетѣла впрость зъ горы и сѣла въ саму середину мухохвату. Єи приятне бренькане перемѣнило ся въ голосный, спѣвучій зыкъ, що вказувавъ безпомôчный гнѣвъ и страхъ. Коли мухи сѣдали на той мухохватъ, имали ся и гинули въ вôдмѣнный спосôбъ. Одні зъ нихъ били крылами хвилку або двѣ, та хиба на те, щобъ якъ найскорше загрузнути въ липкôй масѣ. Декотрі посѣдали бôльше интелігенціи, бо коли завважали въ якôмъ находять ся небезпеченьстві, высиляли ся станути на кôнчикахъ своихъ тоненькихъ нôгъ, щобъ опôсля вôдлетѣти. Декотрôй мусѣ удало ся выдертись зъ обôймôвъ смерти, але могли лишь завдячувати надмѣрной силѣ мушкулôвъ и сильной воли.

По бôльшôй части мухи гинули, хочь яка ихъ була борба о ратунокъ. Звычайно тѣ, що мали ще не стôлько силы до сякои такои борбы, повзали вздовжь паперу, тягнучи свои тяжкі ноги и липкі крила, поцяткуючи о трупы своихъ товаришокъ, на котрыхъ сподѣвались знайти опору ратунку. Але надармо.

Чоловѣкъ тоти слѣдивъ тѣ мухи, ихъ рôзличного рода зъусилля, ихъ вôдмѣнні конання, довгу борбу одныхъ, а скорый конець другихъ. Бувъ се досыть интересный видъ.

Але що найбôльше интересувало того чоловѣка, то дурнота мухъ, а головно те, що жадна зъ нихъ не потрафила нѣчого навчити ся зъ судьбы другихъ, розтягненыхъ вже на липкôй масѣ мухохвату.

»Очевидна рѣчь — говоривъ самъ до себе чоловѣкъ — що тѣ мухи не мають найменьшого понятя, що тако думати або выводити чогось якбы ихъ навки. Адже-жь кожда муха, коли наближати ся до мухохвату, мусить запримѣтити, кôлько тамъ трупôвъ другихъ мухъ. Кожда зъ тыхъ мухъ, коли перелѣтае коло або надъ мухохватомъ, мусить бачити борбу другихъ мухъ, ихъ зъусиля, ихъ пронимаючій, передсмертный зыкъ, а однакъ кожда зъ нихъ таки пхае ся до паперу, до солодкои, липкои масы, щобъ попизывати єи, згинути. Менѣ выдае ся, що кожда дурна муха думае, що она не згине такъ якъ другі гинуть. Кожда зъ нихъ уявляе собѣ, що якъ лишь сяде на паперъ, сейчасъ вôдлетить. Може бути, що декотра зъ тыхъ мухъ запримѣтила, якъ другôй мусѣ удало ся случайно выдертись зъ мухохвату и втечи зъ обôймôвъ смерти.

Страхъ, якій тй мухи дурні! И чому они йдуть самохôть на неминучу смерть? Чому не втѣкають зъ тои комнаты, если можуть, або вкôнци, чому не сторонять вôдъ того мухохвату?«

Коли чоловѣкъ выговоривъ тѣ слова, жалѣючи мухъ, насадивъ капелюхъ на голову и вышовъ зъ комнаты, лишаючи мухи ихъ власнôй судьбѣ.

Вôнъ завернувъ въ праву улицю, опôсля скрутивъ на лѣво, перейшовъ малй ворôтця, а тогдѣ самъ найшовъ ся на мухохватѣ, котрый имають ся людскй истоты.

Вôнъ стоявъ въ »салонѣ« при »барѣ«, а передъ нимъ чарка виски.

Теперь мы станемо слѣдити того чоловѣка такъ, якъ вôнъ слѣдивъ мухи на мухохватѣ. Що дѣе ся зъ тымъ чоловѣкомъ въ „салюнѣ?" Точнѣсенько те саме, що зъ мухами на мухохватѣ.

Одень чоловѣкъ опирае ся о край привычки пити виски, пе одну чарку и вôдходить, точно якъ се вчинила выжь згадана муха, що прилетѣла на берѣгъ мухохвату, полизала солодкои, липкои масы и утѣкла.

Сей чоловѣкъ, та правдива людска муха, що выпила чарку и вôдôйшла, она въ часѣ певно назадъ поверне повторити те саме.

Другй люде, що зближають ся до того горѣвчаного мухохвату, сейчасъ бредуть дальше въ той пекучій пынъ. Людскй жертвы, що сѣдають на горѣвчаный мухохватъ, боркають ся на рôжнй лады, вмирають въ вôдмѣнныи спосôбъ, та терплять рôзличнй муки, а лишь декотрымъ удасть ся втечи.

Декотрй людскй мухи, що осѣдають на горѣвчанôмъ мухохватѣ, борють ся слабо противъ навычки, що ихъ вхопила въ свои обôймы; але невдовзѣ упадають. Инші не дають ся досыть довгій часъ. Лишь кôнчиками ногъ доторкають ся мухохвату. Они держать ся своимъ тѣломъ просто, а якійсь часъ чують навѣть гордость въ своимъ нутрѣ и зовуть себе „умѣркованы-ми пяками".

Але ихъ ноги стоять вже на мухохватѣ и есть се лишь питанемъ часу, коли ихъ тѣло и розумъ упадуть, а тогдѣ вже конець борбѣ.

Дехто втѣкне вôдъ горѣвчаного мухохвату, а тогдѣ иде помѣжь другихъ и каже, що виска ему нѣчо не шкодить. Така людска муха потрафить накоити найбôльше зла. Она тягне другихъ до виски, а певна рѣчь, що скорше чи познѣйше она сама тамъ верне.

• • •

Коли хто зъ васъ зайде до „салюну", або до якого небудь мѣсця, де наставленый мухохватъ, на котрôмъ порозтяганй чертвй мухи, най пригляне ся борбѣ мухъ, ихъ терпѣнямъ та ихъ страшному, повôльному конаню въ липкôй масѣ, котра ихъ такъ пôдступно и фальшиво принадила.

Тогдѣ певно кождый зъ васъ стане чудувати ся безмежнôй дурнотѣ мухъ, що самохôть лѣзуть на неминучу смертъ.

Не наслѣдуймо и мы въ нашôмъ житю тои дурноты мухъ. С. М.

Дописи.

32. ЛИСТЪ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Зъ галицкого сойму.

Руска ґімназія въ Станиславовѣ не буде на разѣ заснована! И ся одинока корысть, яка мала выйти зъ тои »послѣднои пробы«, г. є. изъ того, що рускй послы беруть участь въ нарадахъ польского сойму въ Галичинѣ, — и та послѣдна корысть вôдпала. Бôльшôсть соймовои комісіи, яка занимала ся сею справою, зложенои зъ польскихъ загорѣльцѣвъ, сказала: найперше треба засновувати польскй ґімназіи, бо они переповненй, а на рускй прійде черга на самôмъ кôнци, тогдѣ, якъ Поляки будуть уже все мати. Не помогли выводы посла Барвѣньского, а навѣть промова митрополита ґр. Шептицкого, котрый остерѣгавъ своихъ братôвъ — польску шляхту, абы дала Русинамъ ґімназію въ Станиславовѣ, бо вôдмова дасть въ руки средство до аґітаціи »неспокôйнымъ духамъ«, а на тôмъ готова зле выйти польска шляхта... Навѣть ся прихильна рада не помогла, Поляки вôдмовили Русинамъ такои дробницѣ, якъ ґімназія, на котру навѣть не дае грошей самъ край, а правительство.

Може се й лучше... Може таке поступоване нашихъ братнѣхъ вороговъ освѣдомить — не рускихъ послôвъ и политикôвъ, бо тй готовй ще колькасотъ »послѣдныхъ пробъ« робити, але руского хлопа, може такй факты перекопають, его що вôдъ Полякôвъ, хочь бы и демократичнои масти, нема Русинамъ абсолютно чого ждати, що треба собѣ самому силою взяти, коли хочемо що мати...

Зъ парадъ надъ заснованемъ рускои ґімназіи въ Станиславовѣ вылѣзло ще й те шило зъ мѣшка, якъ то центральне правительство въ Вѣдни водить рускихъ »опозиційныхъ« послôвъ мовь телять на мотузку. Коли въ осени 1901 р. рускй послы взяли назадъ на кôлька днѣвъ свое нагле внесене про галицкй выборы до сойму, ратуючи тымъ президента міністрôвъ Кербера зъ клопоту, то хвалили ся явно и тайно, що за ту »чемнôсть« обѣцявъ имъ міністеръ заснованє рускои ґімназіи въ Станиславовѣ. А теперь, на нарадахъ шкôльнои комісіи, почули мы заяву, що центральне правительство є на разѣ противне заснованю ґімназіи, бо нема рускихъ учительскихъ силъ, то значить по нашому, що рускй учителѣ учать по польскихъ ґімназіяхъ, а коли бъ ихъ позабиравъ до рускои ґімназіи, то польскихъ дѣтей не було бы кому вчити.

Про те, що галицкій выдѣлъ краєвый не выплативъ товариству »Просвѣтѣ« запомоги за 1901 р., черезъ те, що польскимъ панамъ не подобала ся выдана »Просвѣтою« книжка Льонґіна Цегельского п: з. »Русь-Украина и Московщина«, — я вже вамъ писавъ. Въ тôй справѣ выслала »Просвѣта« петицію до сойму, абы соймъ скасувавъ ухвалу краєвого выдѣлу, але польскій соймъ перейшовъ надъ сею петицію до денного порядку...

За те готовй насъ Поляки ущасливити гарнымъ »здобуткомъ«. Шкôльна комісія ухвалила, абы въ галицкихъ ґімназіяхъ наука рускои и польскои мовы була обовязкова. Може дехто зъ рускихъ патріотôвъ буде симъ одушевляти ся... Та-жь наша мова буде поставлена въ школахъ на рôвнѣ зъ польскою та нѣмецкою, та-жь Поляки познакомлять ся зъ нашою літературою, наукою, будуть насъ мати за культурный народъ, навчать ся цѣнити нашь духовый доробокъ!... Коли бы хто не знавъ Полякôвъ и ихъ горячихъ бажань, стерти Русинôвъ зъ лиця землѣ, то може и повѣривъ бы въ се. А такъ що се значить? Коли польскй панки зможуть доказати урядовыми свѣдоцтвами, що они вмѣють по руски, то тодѣ вытиснуть насъ зъ усѣхъ позицій, якй мы занимали доси. Годѣ вô всѣхъ народныхъ школахъ зъ рускою выкладовою мовою будуть Поляки, учителями рускои мовы по польскихъ ґімназіяхъ, а навѣть учителями въ рускихъ ґімназіяхъ будуть Поляки, урядниками въ тыхъ урядахъ, де треба знати руску мову и де доси мôгъ примѣстити ся Русинъ, будуть Поляки!... Однымъ словомъ: всюды, де доси Русинъ въ имя своеи рускости мôгъ найти кусень хлѣба, тамъ розсядуть ся Поляки...

Зъ буковинскои Руси.

Що буковиньскй Русины помальованй австрійскою чорно-жовтою барвою, се всѣмъ здавна звѣстна рѣчь. Рускій мужикъ на Буковинѣ кождого ц. к. старосту вважае своимъ богомъ, а яку ранґу въ його уявѣ мае цѣсарь, се вже и означити годѣ. А руска интеліґенція, рускй послы на Буковинѣ, замѣсть нищити ту льояльнôсть, ще плекали еѣ. Не було на Буковинѣ зборôвъ, де не спѣвали бы „многая лѣта" цѣсареви и всѣмъ властямъ, нема читальнѣ, де не було бъ цѣсарского портрету, въ буковиньско-рускихъ ґазетахъ не найдете нѣ одного слова, котре наводило бы хлопа на думку, що правительство, урядники, папы, — се не його пріятелѣ...

Хочь тутъ треба зробити малу увагу. Що правда, выходили на Буковинѣ и такй ґазеты, що хлопови правду говорили, и такою ґазетою була „Праця" Вячеслава Будзиновского, „Анцихристъ" Осипа Шпитка, а й теперь выходить тамъ революційна ґазета „Гасло", але буковиньскй патріоты на всѣ тй ґазеты дивили ся вовкомъ и, де могли, пôдставляли имъ ногу. А въ „патріотичныхъ" рускихъ ґазетахъ, въ „Буковинѣ" и „Русской Радѣ", лишь льояльнôсть тай льояльнôсть...

Але послѣдными часами оденъ зъ буковиньскихъ послôвъ, баронъ Микола Василько, критикувавъ неразъ у парляментѣ буковиньске правительство, що очевидно буковиньскимъ панамъ не дуже припало до серця. То-жь коли зôйшовъ ся на нарады буковиньскій соймъ, де Василько такожь послує, то они постановили на нѣмъ и на Русинахъ за се пôмстити ся. Нôдчасъ нарадъ сойму урядують такожь рôжнй соймовй комісіи, до котрыхъ послы выбирають зъ помѣжь себе членôвъ. Передъ выборами до тыхъ комісій поодинокй соймовй клюбы порозумѣвають ся, кого выбрати. Та симъ разомъ Нѣмцѣ, Волохи, Поляки и Жиды, що злучили ся въ буковиньскôмъ соймѣ противъ Русинôвъ, не пытали ся зовсѣмъ рускихъ послôвъ, кого они зъ помѣжь себе хотять выслати до соймовыхъ комісій, а выбрали тыхъ, кого самй хотѣли и при тôмъ Василька поминули зовсѣмъ. Супротивъ того рускй послы заявили, що не возьмуть въ соймовыхъ нарадахъ участи, и опустили соймъ.

Щобы розповѣсти народови, о що ходить, скликали рускй послы до Чернôвцѣвъ вѣче, на котре прійшло кôлька тысячь хлопôвъ. Але шкода ихъ труду, бо не вчули они тамъ нѣчого крôмъ тои одной „мудрости", що въ краю насъ тиснуть, але въ Вѣдни нашь „тато" насъ оборонить. И вѣче выслало чолобитну телеґраму до цѣсаря и до президента міністрôвъ Кербера...

Такъ и пригадують ся Франковй слова:

„Тамъ стовпъ стоить чорно-жовтый,
при нѣмъ рускихъ людей ровты,
православнй и папѣсты,
простй, вченй и юристы.
Самй бють ся, якъ вороны,
передъ стовпомъ бють поклоны,
а хто о стовпъ чолонъ: гримъ! —
копне того, що за нимъ.
... Говорять: ой свѣтику,
мы робимо політику,
покôрпенько, якъ той трусь,
спасаємо бѣдну Русь."

14. Липня, 1902 р. М. Л.

Зъ Grassy Island. Pa.

Вôдъ коли свѣтъ свѣтомъ и люде людьми, все бували и бувають на свѣтѣ: ненависть, незгода, гнѣвъ, сварня и битка. Причинами того лиха бувають найбôльше лакôмство и гордôсть, чоловѣка. Лакôмство хоче все для себе а другому добра не жичить, гордôсть хоче пановаля; а що нѣхто не хоче добровôльно свого дати, нѣхто пôдъ пановане другого пти не хоче, зъ того походить ненависть и незгода межи людьми. Але тото лихо не походить вôдъ Г. Бога, тôлько вôдъ нашихъ недобрыхъ священникôвъ. Вôдъ коли зачали своййовъ недлярковъ по плейзахъ народъ дурити и на свою сторону записувати, вôдъ тогды люде зъ нашого плейзу ходять по скваерахъ. Хочь и страйкъ, то не дбають ничь на то, бо ихъ такъ научили тотй твердолобы, щобы тыхъ, що суть своѣй церкви вѣрнй и своему народу, згубити зъ лиця землѣ. А треба знати, що якъ декотрй Русины дали ся записати тому визитаторови то приходили до готелю хруньового (якъ го зовуть нашй честнй парафіяне), то имъ по два разы зафундувавъ, а на тыхъ, що ся не хотять дати звести на злу дорогу стали рôжнй сѣти заставляти. Оденъ господарь, що прійшовъ зъ краю може три мѣсяцѣ, заплативъ у скваера 10 долярôвъ, а за що? Якъ знате теперь при страйку сидѣвъ собѣ зъ хлопцями и зъ ґаздами и грали въ карты, а тôй записникъ визитаторôвъ выйшовъ и забивъ пса. Той прійшовъ и гварить: по що ты, чоловѣче пса забивъ? а вôнъ вôдповѣвъ, що вôнъ забе всѣхъ радикалôвъ якъ и того пса забивъ; тай попôвъ заскарживъ того господаря, же го выклинавъ, же му повѣвъ с..... б... а тому не е правда, бо му не повѣвъ, а вôнъ на то присягъ и зъ своййовъ жѣнковъ. Такъ вôнъ повѣдавъ, що присячи може бодаѣ якъ на фалшь, тôлько, щобы въ серци не мысливъ то за то Богъ не скаре... То ся люде присмотте на тыхъ твердорусôвъ: перше нашь народъ боявъ ся присяги а теперь такъ присячи, якъ ми склянку пива выпити, бо латиньскй бишопы вôдпустять, бо вже на такихъ ошуканьствахъ ходять и ходити будуть.

Вас. Наглоскій.

Зъ Rosthern, Sask. Canada.

Недавно тутъ въ костелѣ французкôмъ говоривъ пôпъ французскій казане для Русинôвъ, а потôмъ казавъ тое одному чоловѣкови толкувати на руске. Говоривъ, що Русины мусять належати пôдъ французкихъ попôвъ и бискупа, бо рускихъ не мають. И чи се не встыдъ, що въ Галичинѣ есть тôлько рускихъ священникôвъ, 2 епископы и митрополитъ, а въ Канадѣ французки попы для Русинôвъ проповѣди черезъ тлумачôвъ говорять!

Варвара Катеринич.

Сема головна конвенція
„РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“ ВЪ JERSEY CITY, N. J.

(Конець).

По вечерѣ сейчасъ выбрано комісію скрутаційну до наглядання, щобы не було опуканьства при голосованю, до котрои ввойшли пп. Ю. Вретякъ зъ Шенандору, Па., Ем. Шпакъ зъ Carnegie, Pa., Ив. Сабатъ зъ Yonkers, N. Y., К. Кирчôвъ зъ Jersey Citp, N. J., М. Югасъ зъ Scranton, Pa. и М. Ґрацонь зъ McKeesport, Pa. Опôсля пороздавано картки всѣмъ управненымъ до голосованя и то въ той спосôбъ, що кождый дôставъ тôлько картокъ скôлько мавъ голосôвъ. Маркованє картокъ и раховане голосôвъ тревало бôльше 2 годинъ. Комісія скрутаційна здала по обрахованю голосôвъ таке справоздане*).

На предсѣдателя дôстали голосôвъ:

О. Стефановичь	45
п. Емил. Шпакъ	10
о. Бончевскій	13.

На мѣстопредсѣдателя дôстали голосôвъ:

п. М. Кравчишинъ	25
„ К. Кобанъ	4
„ Ем. Шпакъ	6
„ Ив. Посыпанко	24

На урядъ секретаря дôстали голосôвъ:

п. Сем. Ядловскій	28
„ Вас. Гришко	10
„ Д. Д. Пирчь	38

На урядъ касіера впало голосôвъ:

на п. Ив. Ґлову	25
„ „ Ив. Париляка	6
„ „ Ал. Шаршоня	27
„ „ Ю. Вретяка	19

Всѣ выдѣловй зôстали выбраний майже одноголосно, бо лишь декотрй делеґаты и урядники ставили своихъ кандидатôвъ на выдѣловыхъ, але они дôстали лишь по пару голосôвъ.

Те саме треба сказати про кандидатôвъ на членôвъ контрольнои комісіи — хиба що на мѣсце зрѣкшого ся о. Ардана зôбраний выбрали о. Пôдгорецкого зъ Jersey City, N. J.

Ввиду сего до нововыбраного уряду „Р. Н. Союза“ вôйшли:

О. Микола Стефановичь, предсѣдатель,
Микола Кравчишинъ, мѣстопредсѣдатель,
Денисъ Д. Пирчь, секретарь,
Семенъ Ядловскій, заступникъ секретара,
Алексій Шаршонь, касіеръ.

Выдѣловы:

Михайло Турокъ, Денисъ Голодъ,
Андрѣй Добошь, Михайло Пачута,
Михайло Ґрацонь, Иванъ Сабатъ.

Заступники Выдѣловыхъ:

Алексій Горбаль, Михайло Югасъ, Емиліянъ Шпакъ, Александеръ Валевскій, Микола Добровскій.

Члены контрольнои комісіи:

О. Микола Пôдгорецкій, Кость Кирчôвъ, Иванъ Гардый.

Теперь предсѣдатель запитавъ поочередно кождого зъ нововыбраныхъ урядникôвъ чи прíймають свôй урядъ на що всѣ дали вôдповѣдь, що прíймають кромѣ п. Ем. Шпака, що зрѣкъ ся уряду заступника выдѣлового, на котрый его выбрано. Ввиду сеи заявы п. Шпака выбрано на его мѣсце п. Й. Бурштина, а коли и той зрѣкъ ся — выбрано п. Костя Кобана, котрый сей урядъ принявъ.

Секретарь „Союза“ п. Д. Пирчь принявъ свôй урядъ пôдъ условіемъ, що ему буде пôдвысшена мѣсячна платня на $50.00 на що конвенція згодилась. Такъ само згодилась конвенція платити касіерови $100.00 рôчно за его роботу, а заразомъ поручила ему якъ также секретарови и предсѣдателеви, щобы якъ найскорше постарались о вôдповѣдни бонды за себе и щобы якъ найскорше могли перебрати дѣловодство „Союза“.

Опôсля ухвалено выплатити п. Алексію Борисъ зъ Mayfield, Pa. (на пôдставѣ двохъ свѣдоцтвъ лѣкарскихъ) $100.00 зъ причины утраты одного ока.

Рѣшено также, що асиґнату для рускихъ студентôвъ у Львовѣ мае выплатити нововыбраный касіеръ п. А. Шаршонь.

Тутъ заявивъ о. Стефановичь, що мусить вôдъѣздити домôвъ и попращавши зôбраныхъ на конвенціи теплыми словами заохоты до працѣ для добра руского народа — полишивъ о. Бончевского заступати свое мѣсце (бо оденъ зъ мѣсто-предс. бувъ хорый а другій зрѣкъ ся уряду), а самъ вôдъѣхавъ домôвъ.

Въ справѣ „Р. Н. Дому Еміґраційного въ Америцѣ“ запали слѣдуючй ухвалы:

1) Принято до вѣдомости справоздане секретара и касіера; зъ днемъ 6. Юнія 1902. станъ касы выносить $693.30.

2) Принято до вѣдомости статуты тов. „Р. Н. Дôмъ Еміґраційный въ Америцѣ“, котрй були затверджений еще 2. Сѣчня 1901 р. на конвенціи „Дому Еміґраційного“ въ Джерзі Сіти, Н. Дж.

3) Затверджено давный комітетъ товариства на ново зъ тымъ, що замѣсть о. Бончевского теперь о. Стефановичь яко предсѣдатель „Р. Н. Союза“ входить въ складъ комітету товариства розомъ зъ давными делеґатами зъ рамени „Р. Н. Союза“ а то: Лазоромъ Сиротякомъ и Іосифомъ Ковальомъ.

4) „Р. Н. Союзъ“ принявъ стале покровительство надъ „Р. Н. Домомъ Еміґраційнымъ“ и въ той цѣли ухвалено, щобы кождый мѣсцевый „Союзъ“ и братство старали ся зôбрати вôдъ кождого дорослого повного члена „Р. Н. Союза“ бодай 50 центôвъ на рôкъ на „Р. Н. Дôмъ Еміґраційный.

5) Ухвалено одноголосно купити въ околици Ню Йорку порядный свôй власный дôмъ пôдъ назвою „Рускій Народный Дôмъ Союза“ и на власнôсть „Союза“, котрый буде приносити доходъ „Р. Н. Союзови“ и въ котрôмъ за оплаченемъ ренту буде мôгъ бути помѣщеный также „Р. Н. Дôмъ Еміґраційный“.

6) Згоджено ся, щобы головна конвенція „Р. Н. Дому Еміґраційного“ вôдбувала ся при кôнци головнои конвенціи „Р. Н. Союза“.

На руску церковь въ Jersey City, N. J. за безплатне вôдступлене галѣ на нарады конвенціи рѣшено выдати зъ касы „Союза“ даръ въ сумѣ $50.00.

На тôмъ закôнчено засѣдане VII. конвенціи „Р. Н. С.“ въ Jersey City, N. J. въ суботу дня 21. Юнія 1902 року, о 7-ôй годинѣ рано, почѣмъ слѣдувала выплата делеґатôвъ конвенціи и урядникôвъ „Р. Н. Союза“.

О. СТЕФАНОВИЧЬ,
предсѣдатель.

СЕМ. ЯДЛОВСКІЙ, ВАС. ГРИШКО,
секретарѣ.

*) Тыхъ, що дôстали лишень по кôлька голосôвъ, скрутаційна комісія не брала въ рахубу.

Дописи.

Зъ West Troy, N. Y.

Пишу вамъ дорогй братя, що у насъ теперъ е добрый порядокъ. Якъ довго не мали мы священника, то люде ся баламутили и крутили, не знали, що робити, але прíѣздили тутъ до насъ оо. Пôдгорецкій зъ Jersey City, N. J. и Тимкевичь зъ Йонкерсъ, Н. Й. и тіи намъ помагали що могли. Такъ само выбрали мы нову раду, а хоть вôдъ старого уряду дôстали мы лишь 26 долярôвъ, то о пару мѣсяцѣвъ зложили мы въ церковнôй касѣ 500 долярôвъ готовыхъ грошей. Такъ само маемо свого сталого священника; тожь тримайте ся люде разомъ, а не щобы оденъ тягнувъ на царославне, другій на унґарске, а третій и самъ не знае на яке. Бо другй народы тримають ся купы, тримають ся свого, а не чекають чужихъ богôвъ якъ декотрй нашй Русины. Недавно приходить до мене оденъ чоловѣкъ и зачинае говорити по унґарски. — А звôдки вы чоловѣче?, питаю ся его. — Та одъ Горлицѣ. — Чомужь ты говоришь по унґарски? — Та я ся такъ научивъ въ Пенцилвеніи. И видите, добрй люде, якій нашъ народъ — свого не тримае, заразъ на чуже пристане.

Робота у насъ иде добре и всѣ заробляють добрй грошѣ. Єсть тутъ досыть и дѣвчатъ, що мають по 500 и по 1000 долярôвъ по банкахъ.

Теод. Вовкъ.

Зъ Gleichen, Alta., Canada.

23. м. м. въ ночи пустивъ ся дощъ и страшно гримѣло; грôмъ забивъ Индіянина у цельтѣ и до одного фармера вдаривъ до стайнѣ и въ оденъ мôстъ фармерскій. А Индіянка зъ того чуда, що еѣ мужа забило, то стратила собѣ жите, сама зарубала ся. Дощѣ вже перестали, погода, фармеры ся тѣшать, будуть робити сѣно.

На дорозѣ C. P. R. при колѣѣ маемъ пôдвысшену плату, $1.40 на день, а басове мають по $2.25. Добре намъ ся робить, кобы лишь тотй комарѣ не кусали, а то пють кровъ, лѣзуть въ очи. Але добре, що мы утѣкли вôдъ тыхъ зъ краю, що здирали кожухъ, бо тамтй ще дущй комарѣ були, а цй маленькй, то мусимъ имъ выбачити за 2 мѣсяцѣ. А вы сестрички изъ Едмонтонъ, дайте ся чути, берѣть „Свободу“ тай щось дописуйте, бо васъ тамъ е поверхъ 200, а мало котра берете „Свободу“. Тай вы братя пускайте дописи изъ Едмонтонъ, бо вже давно нѣчо не чути про васъ.

Йор. Ластôвка.

Зъ Олифанту, Па.
Испытъ рускихъ школярôвъ.

Въ недѣлю дня 27. с. м. о год. 1½ по полудни зôйшли ся школьнй дѣти до рускои галѣ на испытъ. Зъ дѣтьми поприходили родичѣ и многй парохіяне, щобы послухати чого ихъ дѣти научили ся. Дѣтей питавъ о. Макарь зъ Мт. Кармелъ, Па. и мѣсцевый дякоучитель. Мило було послухати, якъ дѣти вôдповѣдали на всѣ пытаня заданй о. Макаромъ и учителемъ. Маленькй дѣточки читали зъ книжокъ и мовили молитвы досыть плавно а старшй здавали испытъ на память зъ катехизму, исторіи Руси и ґеоґрафіи руского краю, (бо загальну ґеоґрафію и рахунки учать ся всѣ дѣти въ школѣ публичнôй). На похвалу заслугують удачнй декламаціи выголошенй старшими дѣтьми, якъ: „До Основяненька“, „Калина“, „Хустина“, „Лелія“, „Запороже“, „Тополя“, „До живыхъ и мертвыхъ“ и много иншихъ. Меншй дѣти декламовали также стихи зъ школьныхъ книжокъ. Опôсля заспѣвали дѣти пѣсню „Не пора Москалеви и Ляхови служить“. По испытѣ о. Макарь выголосивъ до дѣтей и родичѣвъ красну заохочаючу промову и сказавъ, що если родичѣ будуть и на дальше посылати дѣти точно до школы то тымъ дадуть имъ найдорозшій скарбъ, то есть науку. Всѣ присутнй були вдоволенй зъ испыту и признали заслугу учителя п. Михайла Паздрѣя, котрый не жалувавъ труду и працювавъ надъ розвоемъ школьнои молодѣжи. По сѣмъ були дѣти винадгородженй образками и т. п.

Всѣхъ дѣтей учащало на науку 88.

Оденъ зъ присутныхъ.

Зъ Frank, Alta., Canada.

У насъ вôдъ 13-ого Юлія до 16 ого падали дуже дощѣ и про тое були великй воды та позабирали мосты колѣйовй и не моглисьмо дôстати бакскарôвъ на уголь черезъ тое майна не робить вже два тыжнѣ. Вôдъ 17-ого Юлія стало дуже тепло, сонце такъ страшно пече, що кôлькохъ людей ажь захорѣли вôдъ такои спеки. Теперь роботы есть досыть: Зачала ся будувати нова дорога, то вже есть до сто робôтникôвъ, а найбôльше Таліянôвъ, а ще потрѣбно досыть робôтникôвъ; плата $2.25 на 10 годинъ. Шторники дуже ся тѣшать, прибудовують сторы. Пять мѣсяцѣвъ тому назадъ було тôлько два сторы и одна реставрація а теперь есть кôльканайцять сторôвъ и чотыри готелѣ и двѣ реставраціи. Потрѣбно также бôльше дѣвчатъ до роботы.

Д. С.

Зъ Oil City, Pa.

Въ насъ слава Богу робота иде досыть добре але то все, якъ то кажуть, бѣдному въ очи вѣтеръ вѣе. Отъ примѣромъ лучило ся такъ: Два тыжднѣ тому народила ся одному дитина, але вôнъ р. католикъ а оженивъ ся зъ рускою дѣвчиною. Дитина була слабонька, а щобы дитину окрестити занесли еѣ до польского костела, бо знаете, що насъ дуже мало и не можемо спомочи ся на руску церковь анѣ такъ поблизко руского священника нема.*) А польскій пôпъ сказавъ такъ: „Jak dacie 15 dolarów, to wam dziecko okrzczę a jak nie, to nie“.

Чижь не видите америк. Русины, що польскому попови розходить ся не о тое, щобы дитину до христіяньства привести, вôнъ не дбае о то бодайбы дитина и вмерла неокрещена, ему лишь иде о чистый „бизнесъ“. Такъ дитину взяли зъ польского костела и занесли до айриского костела. Айрискій священникъ заразъ дитину окрестивъ а напередъ о долярахъ не спôмнувъ, а що му дали зъ подякою прíявъ.

М. и Т.

*) Мôгъ бувъ хтонебудь зъ людей охрестити дитину зъ воды а потôмъ чекати ажь рускій священникъ надъѣде, а не пхати ся до Полякôвъ або Айришôвъ. — Ред.

Ройтôвъ шибъ.

(Конець).

III.

Упала безрога Данила Пачки въ Ройтôвъ шибъ та й тôлько мавъ пожитку; а сытна була штука: шѣстьдесять уже купцѣ давали, а вôнъ хотѣвъ вôсѣмдесять и пять. Пропала безрога въ Ройтовôй ямѣ, — нѣчого й не казавъ Пачка нѣкому, щобы рѣзники-купцѣ не смѣяли ся.

Отъ въ тôмъ своимъ клопотѣ пôшовъ Данило Пачка — вôнъ бувъ народнымъ учителемъ — до комуны, жалуе ся, що пôдъ его вôкнами, чотыри кроки вôдъ школы, Ройтôвъ шибъ ненакрытый, необставленый, до ямы падають въ ночи люде, а въ день худоба, и зъ вôдтамъ уже не вылазять.

Нѣхто не слухае Данила Пачки: смѣють ся, кепкують.

„Мы вамъ позволяемо засыпати“, каже панъ презесъ, „нѣхто вамъ слова за се не скаже — моя голова въ тôмъ, на мене спустѣть ся!“

„Така рада може чоловѣка гнѣвати“, вôдповѣдае Пачка. „До засыпаня такои пропасти треба тысячь рукъ кучинѣрскихъ зъ мѣхами, кôлька сотокъ, а у мене того нема, а дѣти бѣгають зô школы тамтуды, — не тяжко о клопôтъ.“

„Самй кажете, що треба рукъ и грошей, а въ насъ такой на се нема капиталôвъ — засыпувати чіись ямы. Впрочѣмъ вы можете пôзвати Ройта до староства, до суду, а власти, приневолять его до того, що засыпле!“

„Якъ то? вы менѣ кажете выступати противъ того, котрый на одно слово мае кôльканайцять тысячь голодныхъ ротôвъ на свои услуги и може мене де-небудь до закопу кинути? Вы, добродѣю, чей знаете, що въ мене жѣнка, дѣти дрôбнй, родина численна, а капиталôвъ нѣякихъ!...

Зареготавъ ся панъ презесъ комунальный, а секретаръ и другй писарѣ ему завторували.

„А вы намъ кажете зъ Ройтомъ зачѣпати ся?“ спытавъ презесъ Пачки. — „Мы прецѣнь не менше завислй вôдъ его прихмы якъ вы. Моя рада для васъ: сидѣть тихо, не рипайте ся, не выкликуйте вовка зъ лѣса! Може колись въ тую яму упаде такій, що буде бôльше коштувати, апѣжь ваша безрога и корова Малицкого, — то й засыпле ся. А такъ що зроблю? Обставлю въ день патыками, а въ ночи повытягають на топливо“...

Здивувавъ ся Данило Пачка на таку сповѣдь презесôвску; навѣть тотй, що таку велику силу мали въ цѣлôй галицкôй Калифорніи, тремтѣли передъ Ройтомъ, признавались явно до своеи безсильности супротивъ могучости и волѣ Мардохея Ройта. Отже постановивъ пôсля змоги самъ сторожити коло ямы, остерѣгати людей передъ неминучою смертію — а вже бôльше нѣгде не йти жалуватись на самого Ройта.

IV.

Вернувъ разъ учитель Пачка по полудни до дому, хоче помогти жѣнцѣ щуры выгнати зъ комнаты и воду по зливнôмъ дощи вычерпати зъ неѣ, якъ ненадѣйно цѣлый дôмъ затрясъ ся, а пôдъ землею заклекотѣло, наче сто патронôвъ динамітныхъ разомъ выстрѣлило. Дивить ся Пачка крôзь вôкно на Ройтову яму, — зле! Замѣтивъ, що земля довкола ямы на самôй стежцѣ пôдъ вôкнами, куды люде переходили, закроила ся, а отвôръ очевидячки побôльшавъ ся.

„Нынѣ мабуть не будемо спати въ хатѣ“, говорить Данило жѣнцѣ. „Ройтова яма дôстала примхи, готова ще й цѣлый дôмъ проковтнути.“

„Закимъ ты прíйшовъ, то щось три разы такъ пôдъ землею загудѣло“ мовить жѣнка.

И знову потрясло цѣлымъ домомъ, жѣнка и дѣти спискотѣли, страшный пôдземный гукъ, хоть тревавъ малу хвильку, страшно наполошивъ симъ разомъ бѣдну родину Пачки.

Занѣсъ Пачка свои дѣти до сусѣдного шинку, а вертаючи побачивъ, що на мѣсци, де була стежка, зробила ся вôдхлань зъ Ройтовои ямы. Завѣдомивъ власть комунальну и гôрничу, щобы дали на нôчь сторожу, котра бы остерѣгала проходячихъ людей передъ небезпечнôстю смерти.

Обѣцяли пôслати сторожу.

Яма тымчасомъ розсувала ся що разъ бôльше. Вечеромъ замѣтивъ Данило, що половина его дому стоить на безоднею, переходъ людямъ по-пôдъ вôкна бувъ перетятый: не могли дôстати ся, нѣ тіи тамъ, нѣ тамтй сюды.

Вже й змеркло ся, дощь хляпае, а сторожа все ще не приходила.

Данило Пачка стоить на дощи — сторожить, остерѣгае прохожихъ. Тôлько почуе зъ далеки людскй кроки, кричить:

„Не йдѣть туды! вернѣть ся! ту яма запала ся, пропасть пôдъ вôкнами!“

Ямарѣ, знаючй сердечнôсть Данила Пачки, дякували ему и завертали ся.

Ажь надôйшли два ямарѣ пяний. Идуть найбôльшою яругою, бовтають ногами, спѣвають якоись жовнярскои, а що хвиля стають, цѣлують ся, матѣркують собѣ зъ великои любови и щирости.

„Брате!“ говоривъ оденъ, „нехай не называю ся Микитою Риломъ, якъ нынѣ Ройтового барышôвника не обôлле кава червона!... Слухай, я теперь на своимъ стою, знаешь, на своимъ!... Ту десь яма, котру я злодѣеви Ройтови давъ за дурно...“

„Тихо, тихо, бо намъ не выплатить за „шихту!“ остерѣгае на-потемкахъ другій.

„Що-о?... я бою ся може Ройта, що за мою працю панує, а мене на бѣду привѣвъ зъ тымъ другимъ злодѣемъ Фоктомъ?! Прищупивъ я бувъ уже разъ Ройта, але вôнъ не мине моихъ рукъ!...“

„Тихо! хтось стоить, пôдслухуе!...

„Стримайте ся люде!“ кличе Данило, „ту яма засунула ся, люде, не йдѣть дальше!“

„А диви! то Фокта голосъ, того драба, що писавъ контрактъ Ройтови! того Фокта, що збавивъ мене всього!“ закричавъ пяный Микита Рило до свого товариша. „Бій злодѣя Фокта! бій, що ся влѣзе! за мою працю!...“

И на сердегу Данила Пачку посыпали ся кулаки за покутного писаря Фокта, — вôнъ упавъ безъ памяти, окровавленый, на землю.

Выйшла жѣнка, заволѣкла Данила напôвъ мертвого до дѣтей, а оба ворохобники, спѣваючи, полетѣли въ пропасть... тôлько за ними зашумѣло!..

До першои годины по пôвночи ишли люде, якъ звычайно, стежкою по пôдъ школу, але вже не було другого Данила Пачки, щобы ихъ остерѣгавъ передъ пропастю... Кôлько ихъ тои ночи по Микитѣ Рилѣ и его товаришу черезъ пять годинъ попадало въ яму, — Богу единому вѣдомо!

О другôй годинѣ по пôвночи зъявила ся инспекційна поліція и знайшла все — въ порядку.

Скоро свѣтъ, зачорнѣли ся кучинѣры. Мовь гайвороне стали зносити лупокъ, камѣне зъ сусѣднихъ копаръ, стали засыпувати зъ великою поквапностю Ройтову яму.

Въ три недѣлѣ пôзнѣйше стоявъ на тôмъ мѣсци шинокъ — „кантина“ грубои єнты. Музыка грала, народъ гулявъ, веселивъ ся — не знаючи о тôмъ, що скаче на могилѣ своихъ братôвъ и сестеръ, котрй ненадѣйно знайшли свою смерть и освободу вôдъ суеты житейскои, — не знаючи й о тôмъ, що й тсй Микита Рило, за котрымъ пытали по цѣлôй галицкôй Калифорніи, спочивавъ на сто кôлькадесять метрôвъ пôдъ ихъ ногами...

Отъ и Ройтôвъ шибъ!

Ст. Ковалѣвъ.

N 77

„SVOBODA“
(LIBERTY,)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”
часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
„ „ „ пôвъ року	1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошъ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру достанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнй грошей достати.

Адресъ:
„SVOBODA“
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Черезъ нашу редакцію можна замовляти и пересылати грошѣ для всѣхъ старокраєвыхъ рускихъ ґазетъ и другихъ выдавництвъ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы его статя, дописъ и т. п. були надрукованй въ „Свободѣ“ въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або дописъ такъ, щобы мы еѣ достали найдальше въ попередну суботу.

Конвенція
въ справѣ гр. кат. церкви въ Америцѣ.

(Конецъ.)

О. Годобай дуже чемно, якъ пристоить канонѣкови вôдповѣдати простому попови, вôдповѣвъ якъ слѣдуе:

ad 1) О. візитатора выслала „краина“ и апостольскій престолъ и поручили ему розслѣдити тутешнй вôдносины.

ad 2) Юрисдикція у него нема, бо кождому звѣсно, що вôнъ не е епископъ.

ad 3) Вôнъ розумѣвъ всѣхъ гр. кат. безъ взгляду на національнôсть и походжене.

ad 4) Вôнъ бувъ упереджений взглядомъ галицкихъ священниковъ изъ-за партійныхъ вôдносинъ.

ad 5) Вôнъ не робить нѣякои рôжницѣ мѣжъ галицкими и угорскими священниками, але не е певный, чи галицко-американьскій священникъ приnявъ бы его въ свою хату. Пôсля сихъ заявлень о. візитатора сказавъ о. Дмитрôвъ, що зъ его вôдповѣди лишь въ части задоволеный — понеже его вôдповѣди були выкрутно-дипльоматичнй.

Опосля почалась дискусія надъ тымъ, въ якихъ мовахъ мае выдруковатись начеркъ статутôвъ. О. Годобай въ передовôй своѣй бесѣдѣ предложивъ, щобы выдруковати въ мовахъ: рускôй, анґлицкôй, словацкôй и мадярскôй. О. Обушкевичь просить, щобъ на будуче о. візитаторъ всѣ урядовй оголошеня и запросины оголошувавъ въ рускôй мовѣ, а не въ мадярскôй. П. Е. Лембикъ зъ Наzleton, Pa., вносить, щобъ начеркъ статутôвъ оголосити дрокомъ по анґлицки и по руски. Вôдзывались голосы за тымъ, щобъ выдруковати и по мадярски зô взяду на гр. кат. Мадярôвъ, котру то справу заступавъ и о. візитаторъ.

Коли-жь п. Голодякъ, делеґатъ зъ Йонкерсъ, заинтерпелювавъ о. візитатора, чи вôнъ думае розбивати „Соединеніе“ и чи заложено въ тôй цѣли друге товарство „Дружество“ и нову часопись, то о. візататоръ заявивъ, що анѣ вôнъ, анѣ нѣхто зъ его одномышленникôвъ не думае розбивати „Соединеніе“, анѣ заклада ти другого товариства тай другои ґазеты проти „Р. А. Вѣстника“. Одинокимъ атакомъ проти „Соединенія“, а властиво проти урядового циркуляра друкованого въ посл. числѣ „А. Р. Вѣстника“ було запытане Ед. Лембика, чи свѣтскй урядники „Соединенія“, его предсѣдатель и писмоводитель, мають право мѣшати ся до справъ церковныхъ.

О. К. Лавришинъ въ кричучôй бесѣдѣ поставивъ резолюцію, щобъ на будуче заперечити право вмѣшованя ся въ справы гр. к. церкви урядамъ товариствъ „Соединенія“, „Єдноты“ и „Нар. Словенского Сполку!“

Найбôльше оживлена дискусія вôдбулась надъ пытанемъ, де мае вôдбутись слѣдуюча головна конвенція. Якъ майже по всѣхъ конвенціяхъ такъ и ту вважали делеґаты ту справу троха чи не найважнѣйшою... Середъ безмѣрного крику ухвалено остаточно вôдбути конвенцію въ Гейзелтонъ, Па. въ часѣ мѣжъ 15—20 октобра с. р.

При самôмъ кôнци конвенціи забравъ еще разъ слово о. Н. Дмитрôвъ и поставивъ слѣдуюче заявлене:

Змѣстъ предложеного начерку статутôвъ, котрый мавъ бы бути пôдставою самоуправы нашихъ громадъ церковныхъ вважаю зъ деякими конечными змѣнами за великій крокъ впередъ, зваживши особливо тй постановы, що церковный маєтокъ мавъ бы остати власностію дотычныхъ громадъ, а выбôръ епископа мавъ бы вôдбути ся голосованемъ священникôвъ и народу. Щобъ однакъ вѣрити въ реальне здѣйснене тыхъ проектôвъ, потреба конче выкинути зъ нашои роботы всяку політичну прикраску, за яку я вважаю передовсѣмъ впыхане мадярского языка такъ въ урядове дѣловодство уряду візитаторского, якъ также въ печатане начерку статутôвъ. Понеже нашй церкви майже выключно суть рускй въ Спол. Державахъ, длятого, до успѣшнои будучины пôднятои орґанізаціи я вважаю зовсѣмъ выстарчаючимъ выдруковати нарисъ статутôвъ, нынѣ перечитаныхъ, въ мовахъ: анґлійскôй и рускôй, а для людей, що не знають рускои азбуки ще и латинскими літерами, але по руски. Кôлькадесять гр. кат., що знають лишь мадярску мову не можуть бути для насъ мѣродайными, щобъ мы мадярщину вмѣшовали въ нашй церковнй справы.

По короткôй дебатѣ надъ тою заявою, коли-жь середъ загального крику нѣчо не рѣшено, закôнчено конвенцію молитвою „Достойно есть“.

Пôсля записокъ секретаря о. Чучки було всѣхъ присутныхъ 72 осôбъ зъ того 20 священниковъ, а 52 делеґатôвъ. Завважати мусимо, що деякй священники не мали зовсѣмъ делеґатôвъ, якъ о. К. Лавришинъ зъ Шенандоа, а о. Лендель зô Скрентонъ, хоть въ тôмъ мѣстѣ вôдбувалась конвенція. навѣть зовсѣмъ не явивъ ся. Найбôльше було священниковъ и делеґатôвъ зъ Вестôвъ. Зô всхôдныхъ штатôвъ, якъ примѣромъ зъ ню-йорского штату, анѣ оденъ священникъ не явивъ ся, хоть имъ було далеко близше и выгôднѣйше приѣхати, якъ примѣромъ зъ Cleveland, O. и другихъ подальшихъ мѣсцевостей. Не видѣлисмо на конвенціи также такого великого подвижника slovenskych gr. katolikoch, якъ о. Шабо зъ Питсбурга.

Зъ народъ той конвенціи можь було вынести переконане, що она була скликана зовсѣмъ для иншои програмы, а пôсля иншои вôдбулась. Не знаю, чи урядъ, але народъ певно не знавъ чого приѣхавъ, хиба може догадувавъ ся, що на конвенціи будуть розбивати „Соединеніе“ и власно проти того протестовавъ. Дуже важною була заява о. візитатора, що если народъ побудовавъ и удержуе церкви, священниковъ, дяковъ и школы своимъ коштомъ то сей народъ мае мати перше слово въ тôй церквѣ въ справахъ ей матеріяльнои самоуправы.

Друга дуже важна справа — се параграфъ статутôвъ, въ котрôмъ каже ся, що епископа для гр. кат. мають выбирати священники разомъ зъ народомъ. Слп сей параграфъ мавъ колись певно вôйти въ жите, то бувъ бы се першій пунктъ головный, на котрôмъ бы можна будовати дальшу автономію нашои церкви.

СТРАЙКЪ.

Властителямъ майнôвъ, або, якъ ихъ нашй люде называють компанистамъ, чимъ разъ гôрше поводить ся. Надходить часъ, коли треба робити контракты на зимову доставу угля, а тутого нѣгде нема. За три мѣсяцѣ солідарного страйку вычерпали ся всѣ засобы и нѣколи не було ще въ Сп. Державахъ такои посухи на сей матеріялъ, якъ теперъ. Жителѣ Ню Йорку, Бостону, Филаделфіи, Болтимору, Джерзи Сити, Бофало и прочихъ мѣстъ, въ якихъ заборонено палити мягкимъ углемъ, живуть въ вѣчнôмъ страху передъ катастрофою загального застою. Наколи страйкъ потягне еще кôлька тыжнѣвъ, такъ сотки фабрикъ и великихъ промисловыхъ заведенъ будуть замкненй зъ причины недостачѣ угля, а міліоны людей лишить ся безъ одержаня и працѣ.

Змагання капиталистôвъ, абы розпочати роботу хочь въ однôмъ майнахъ, не повели ся нѣгде. Хотѣли пустити въ рухъ копальню Оксфордъ въ Скрентонѣ, стардували роботу въ Нантикокъ и коло Шамокінъ, Па. такъ дарма. Якъ звѣсно, посля права нѣ оденъ „скебъ“ не може робити въ майнахъ, наколи не мае майнерскихъ паперôвъ, а зô страйкерôвъ нѣкому и не въ гадцѣ вертати до працѣ на давныхъ условяхъ. Зъ той причины розпочата робота всюды засвѣтила ся.

Мѣжъ тымъ страйкерамъ зовсѣмъ не зле иде. Юнія майнерôвъ вôдъ мягкого угля зъ Илинойс прислала для нихъ сими днями 50 тысячь долярôвъ, зъ Айовы 5000, въ западнои Пенсильваніи 50 тыс. льокальна юнія зъ Гленъ Карбонъ 500, зъ Джексонъ Майлъ 200, орґанізація механикôвъ 546 долярôвъ и т. д. Загаломъ вплынуло сего тыжня около 160 тысячь долярôвъ. Незабаромъ прийде также 1,500,000 дол. „Американъ Федерейшнъ офъ Лейборъ“. Словомъ — страйкери не загинуть, бо весь робôтничій загалъ рѣшивъ ся поддержати ихъ. Є отже муниція — себто матеріяльнй средства, а тымъ самымъ и выгляды на побѣду. „Скебы“ — зрадники робôтничои справы, не мають що робити мѣжъ нами. Страйкеры и цѣле население бойкотують ихъ дальше немилосердно. Коли передъ кôлькома тыжнями зайшовъ оденъ „скебъ“ до айришского костела въ Олифантъ, Па. весь народъ демонстраційно опустивъ святиню, абы показати ему свою погорду. Въ католицкôмъ словацкôмъ костелѣ зробили подôбно минувшои недѣлѣ. Звôдси выкинено „скеба“!

Загально догадують ся, що середъ такихъ обставинъ страйкъ не може довше потягнути ся, якъ до 1. вересня.

И се и те.

Вже вôдъ довшого часу тягнесь межи нами „політика“, а „політика“, якъ звычайно руска .. Де тôлько зôйдешь ся зъ кимъ, всюда почуешь тôлько за ґазеты, за попôвъ, за вѣры тай за партіи. Въ теперѣшныхъ часахъ цѣла та „політика“ приняла видъ дуже острый и всюда кипить мовь въ горшку. Чоловѣкъ, не знаючій насъ и нашихъ обставинъ придивляючись тому всему, сказавъ бы, що то якісь мудрй люде, котрй працюють, рушають ся, але чи въ дѣйсности оно такъ? Нѣ. Бо по бôльшôй части нѣхто зъ Русинôвъ не застановляесь надъ тымъ, що говорить, а говорить кождый тôлько задля того, що говорити, але чи тое добре, або чи було-бъ дакои що зъ того доброго, надъ тымъ мало хто думае. Подивѣмъ ся, якъ роблять други народы. Розумѣе ся. що насамперёдъ мусимо дивитись на народы клясы робôтничои, до котрои належимо и мы, бо нѣхто чейже не скаже, що мы маґнаты, або капиталисты, але мусимо сказати, що мы чорнй робôтники а до того ще послѣдній вôдъ другихъ, бо другй робôтники дивлять ся впередъ, а мы Русины дивимось на се, що дѣялось тому 100 або и бôльше рокôвъ назадъ. Другй робôтники стосують ся до того, що дѣесь коло нихъ, въ якихъ обставинахъ суть теперь, а не на се, що дѣялось ще за Адама и Евы. Другй робôтники закладають всякй орґанізаціи въ цѣли забезпеченя собѣ щоденного куска чорного хлѣба, а у насъ що дѣесь? У насъ неустаннй сварнѣ за вѣры, за попôвъ тай за ґазеты. Що-жь се есть? Се есть тôлько доказомъ нашои оспалости, нашои темноты тай бôльше нѣчого. Ну, бо и спытаюсь тыхъ мудрагелѣвъ, що тôлько за вѣры сварять ся, чи вже досыть выстарчаючимъ есть тôлько за вѣры сваритись и чи тымъ вже полѣпшимо свою чорну долю?

Правда, и у другихъ робôтникôвъ заходять часомъ также сварнѣ, але сварнѣ зъ тыми, котрй ихъ гнетуть, котрй хотѣли-бъ и той остатный кусень хлѣба имъ выдерти, а межи нами що дѣесь? — Вôдповѣдайте собѣ самй.

Другй робôтники мають позакладанй читальнѣ, читають, учать ся, а мы за той часъ волочимось по салунахъ, приговорючи собѣ: „а мôй батько ґаздовавъ хоть и не знавъ нѣчого та и я якось буду жити!“ Га, оно и худоба якось живе и працюе, хотяй также нѣчого не знае... Чи-жь не сорамъ тобѣ Русине, коли глянешь глубше въ тіи справы, що ты ще навѣть не смотришь въ тую сторону, по котрôй тобѣ подôбнй люде иншои націи вже поступають и крѣпко держать ся еѣ. А также не забувай рускій робôтнику, що ты живешь въ XX. вѣку, где тебе вже иншй народы уважають за чоловѣка цивілізованого, а не за Индіянина.

Много и много ще есть доказôвъ нашои оспалости, темноты и браку довѣрія. Часъ вже рускимъ робôтникамъ покинути сварнѣ, часъ чогось лѣпшого учитись, часъ вже перестати волочитись по салунахъ, приговорючи: „мôй батько не знавъ нѣчого, якось живъ та и я якось буду жити“, та ще хвалитись, що то по староруски...

Семенъ Ядловскій.

Дописи.

Зъ Когусъ*).

Дуже радо читаю »Свободу« но также беру до рукъ и »Правду«, бо кождый здорово мыслячій чоловѣкъ повиненъ читати часописи, щобы знати що нового дѣе ся въ свѣтѣ. Читаючи, находжу майже що тыждня такъ въ »Свободѣ« якъ и у »Правдѣ« дописи, котрй повиннй просвѣщати нашъ робучій рускій народъ скôлько мога. Однакъ они зовсѣмъ сего не дѣлають.

Однй хвалять свое а другй свое; одна каже, що „царославна“ вѣра добра, друга, що „православна“. Отъ и знай чоловѣче чого держати ся. Тажь зъ такою просвѣтою чоловѣкъ не змудрѣе, лишь туманѣе. »Правда« называе »Свободу« орґаномъ соціялістôвъ, анархистôвъ, Украинцѣвъ и Богъ знае чимъ; закидае еи, що мала якусь нову самостôйну вѣру запровадити и т. д. Тажь мы Русины родили ся въ Галичинѣ, выхованй въ святôй восточнôй православно-ґрецко-католицкôй вѣрѣ, мы, нашй батьки, дѣды и прадѣды и всѣ були тои самои вѣры. Тожь и мы повиннй ся держати еѣ ажь до кôнця свѣта, не глядати собѣ иншихъ богôвъ. Тажь самъ Исусъ Христосъ сказавъ до святого Петра: „На тобѣ збудую церковь мою а врата адова не перможуть еѣ. Пощожь намъ касувати слова Спасителя. на схизматикôвъ переходити и иншихъ богôвъ собѣ глядати. Тажь мы приняли нашу святу вѣру вôдъ Грекôвъ не вôдъ Поляка або Москаля. Маемо душпастырôвъ, наслѣдникôвъ апостольскихъ, котрй повиннй насъ по церквахъ научати що есть добре а що зле, бо они будуть за насъ вôдповѣдати. На жаль они самй мѣжь собою роздѣляють ся и творять партіи, мѣжусобицѣ и навѣть пôдъ латиньскихъ бискупôвъ записують ся. Дивно, що хотяй всѣ одно и то саме богословіе кôнчили, помимо того однй въ одну, а другй въ другу сторону тягнуть. Заключаю зъ того, що одна сторона тягне до збавленія а друга до потупленія. Мимо сего одна твердить, що всьо помѣщене въ »Правдѣ« мае бути правдою, а »Свобода« знову що еи. Тажь добрй люде, не можна служити двомъ панамъ: »Свободѣ« и »Правдѣ«, бо одна зъ нихъ живе неправдою. Тожь розважте добре читателѣ »Правды« та й »Свободы« и держѣть ся тои, що провадить дорогою просвѣты. За еи примѣромъ пôйдемо впередъ, доженемо прочй народы и тодѣ можемо сказати, що и мы Русины на вôльнôй земли Вашинґтона щось змогли показати. Треба лише численно въ купѣ, бо бôльша горстка мае бôльшу силу. Русь наша тодѣ ся розвине а нашь обрядъ восточный нѣколи не загине.

Демко Мерена.

*)Нашъ дописуватель хотѣвъ бы видѣти, щобы Русины всѣ жили разомъ въ любви и згодѣ та поступали впередъ по дорозѣ просвѣты. На жаль такъ не есть и не може бути, якъ довго люде суть не ангелами, але людьми. Впрочѣмъ партіи не шкодять народови, якъ довго кожда партія стараесь о добро цѣлого народу а не свою власну корысть. Борба партійна также не шкôдлива, если мае на оцѣ добро всего народа и уживае средствъ честныхъ. Котра зъ нашихъ партій руско-америк. хоче добра народного и уживая до борбы средствъ честныхъ — нехай судить самъ народъ.

Ред.

НОВИНКИ.

— О. Обушкевичь правдоподôбно хоче прійти до Jersey City, N. J. Се видно зъ того, що ґазета, котру выдае о. Обушкевичь вѣчно нападае на теперѣшного душпастыря въ Jersey City о. Пôдгорецкого, вѣчно всѣлякого рода аґенты волочать ся по Jersey City помѣжь народъ и бунтують его, а о. Обушкевичь ѣздивъ до Джерзі Сіти тогды, коли о. Пôдгорецкого не було дома и тримавъ тайнй нарады зъ своими прихильниками.

— Зъ Mayfield, Pa. пише намъ п. В. К., „У насъ е неспокôй, бо находить ся такій чоловѣкъ, що ничь не робить тôлько сѣе незгоду мѣжь людьми. Теперь хоче розбити братство св. I. Хрестителя. Тое братство було перше у »Соединенію«, того зъ вôдтамъ вытягнувъ а заложивъ »Любовъ«, але що въ »Любови« було мало грошей то притягнувъ братство до »Союза«, бо мысливъ, що »Союзъ« наскладае грошей и ему дасть..... Той чоловѣкъ и сторъ ошукавъ...“

— О. Обушкевичь всегда хваливъ ся передъ людьми, що мае чотыри парохіи до выбору, але теперь коли подякувавъ въ Mayfield, Pa. (чи добровôльно?) якось не може дôстати парафіи.

— Нашъ землякъ, п. Ив. Ґлова, почтаръ зъ Excelsior, Pa. зôставъ выбраный другимъ мѣстопредсѣдателемъ банку Market Str. National Bank въ Shamokin, Pa.

— Грôбъ при копаню керницѣ найшли собѣ два селяне въ Конюшкахъ коло Рогатина (Галична). Оденъ зъ нихъ копавъ, а другій вытягавъ глину. Ненадѣйно той, що копавъ, почувъ пôдъ ногами сыкъ и шумъ, неначе бы выбухала вода и въ тôй хвилѣ зробило ся ему млôсно, такъ що ледви змôгъ гукнути на свого товариша, абы его вытягнувъ. На днѣ керницѣ оставъ рыскаль, по якій спустивъ ся другій зъ копаючихъ. Та ледви дôставъ ся до ⅔ глубины, упавъ комѣть голово-ю на спôдъ. На крикъ мужика, що стоявъ надъ керницею збѣгло ся бôльше людей, але нѣхто не важивъ ся спустити въ долину. Тодѣ той зъ копаючихъ, що бувъ на горѣ, сѣвъ до ведра и спустивъ ся по свого товариша, але зъ тои высоты, що его попередникъ, выпавъ зъ ведра и зъ глухимъ стономъ упавъ до керницѣ, въ якôй безнастанно шумѣло на днѣ. Третого мужика привязано вже шнуромъ и такъ спущено на ратунокъ двохъ попередныхъ, але коли дôставъ заворотъ головы, вытягнено его ще живого въ гору и такъ майже чудомъ выдерто зъ пащеки смерти. Тодѣ вже нѣхто не спускавъ ся до керницѣ, але гакомъ вытягнено два зимнй трупы и донесено до староства про цѣлу подѣю. Секція трупôвъ выказала, що оба селяне задусили ся ґазами. — Въ керницѣ показала ся вода, студена якъ лѣдъ, але безнастанно булькотить зъ шумомъ, неначе бы кипѣла, Видно, що ґазы добувають ся дальше зъ пôдъ землѣ въ тôй торфоватôй околици.

— О. Ґуловичь, угрорускій священникъ зъ Barnesboro, Pa. давъ 10 тысячь коронъ на вдовичо-сиротиньскій фондъ по священникаахъ. Честь ему за те, що уживъ свого маетку лѣпше, якъ другй, що покупили собѣ винницѣ, готелѣ або пôслали грошѣ на мадярскй школы.

— Выскочивъ зъ шинъ потягъ компаніи Лігай Валей на скрутѣ коло Delano въ Понедѣлокъ 28 с. м. Много людей менче або бôльше потовченыхъ и покалѣченыхъ а мѣжь ними и о. Макаръ, котрый вертавъ тогожь дня зъ Олифанту, Па. На щасте нѣхто не покалѣчетый небезпечно анѣ не убитый.

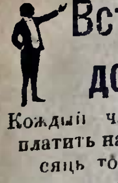
— Зъ Elm Valley, Man., (Канада) пише намъ п. А. Ж.: „Всѣмъ Русинамъ, що тутъ осѣли, жіе ся добре. Господарство иде скорымъ крокомъ догоры. Збôжа выглядають красно и если природа буде спріяти надальше такъ якъ до теперь, то будемо мати урожай, якого нѣколи мы ще не мали. Я маю 80 акрôвъ збôжа!“

Пересторога.

Всѣхъ, кому на тôмъ залежить повѣдомляемо, що бувшій нашъ душпастырь о. Обушкевичь записавъ безъ вѣдомости парохіи цминтаръ купленый за церковнй грошѣ на себе самого и теперь не хоче цминтара вôддати, не хоче зъ него выписатись. Нехай отже люде, котрй хотять о. Обушкевича приняти до своеи парохіи добре собѣ тое запамятають кого принимають.

Рада церковна зъ Олифанту, Па.

Справы „Союза“.

Вступайте до „Союза“.

Каждый членъ платить на мѣсяць только **70** центôвъ, нѣ больше, нѣ менше.

За те достанете **600** долярôвъ **посмертного, а 300 дол. за жену** и всѣлякй другй запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центôвъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центôвъ, а тогды достане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте вашй дѣти до „Союза“ Дѣти можна записувати лишь такй, котрй мають оденъ рôкъ житя, або больше. За дѣти треба платити 25 центôвъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ достанете далеко бôльше якъ въ котрôй небудь асекураціи (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ орґанізаціяхъ, котрй выступають противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои орґанізаціи, до „С о ю з а“. Памятайте, що вы Русины!

Книжочки для записуваня мѣсячныхъ вкладокъ до братства и »Р. Н. Союза« вже давно готовй. Поодинока книжочка коштуе 10 центôвъ. Ордерувати тй книжочки можна у головного секретара: Mr. D. D. Perch, Olyphant, Pa., котрый на жаданє пошле кождому секретареви одну таку книжочку на показъ — даромъ. Каждый членъ »Союза« повиненъ мати одну таку книжочку а тогды не буде способности до жадныхъ помылокъ.

Зъ всякими скаргами въ справахъ „Союза“ треба вôдноситись до предсѣдателя: Rev. N. Stefanovich, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa., або до предсѣдателя контрольнои комісіи: Rev. N. Pidhorecky, Box 31, Jersey City. N. J.

ПОСМЕРТНЙ ✝ ВѢСТИ.

Анастазія Ковальчикъ, жена Теодора Ковальчика, члена руского братства св. Василія въ Priceburg, Pa. и »Р. Н. Союза«, ч. гол. кн. 2186, упокоила ся дня 22. апрѣля, 1902, въ Суровици, пов. сянôцкого, въ Галичинѣ.

Вѣчная ѣй память!

— **Братство** св. І. Хр. въ Desloge, Mo., повѣдомляе пп. Пв. Хованця, Д Кука, Т. Ґалайду и А. Шакуха, щобы зголосили ся письменно або устно слѣдуючого мітинґу дня 10 ого Августа 1902, и довгъ свôй выровнали, бо въ противнôмъ разѣ будуть выкресленй зъ братства и „Р. Н. Союза“.

А. Балагродскій секр.

— **Братство** Р. Пресв. Богородицѣ въ Lansford, Pa повѣдомляе всѣхъ братôвъ належачихъ до „Союза“, щобы если хочуть що вôдъ нашого братства, писали на адресу секретаря: Michael Terepan. Coal Dale, Pa. Schuylkill Co

ВÔДЪ РЕДАКЦІИ.

Просиме всѣхъ членôвъ „Р. Н. Союза“, котрымъ належить ся „Свобода“, щобы сейчасъ подали свои докладнй адресы мѣсцевымъ секретарамъ „Союза“, бо инакше, если не будуть доставати точно „Свободы“. то се не буде ваша вина а ихъ власна и мѣсцевыхъ секретарôвъ.

Пп. Секретарамъ и всѣмъ членамъ „Р. Н. Союза“ до вѣдомости.

Повѣдомляю пп секретарôвъ, що касове справозданє за мѣсяць Юній буде помѣщене въ »Свободѣ“ доперва въ слѣдуючôмъ числѣ.

»Р.Н. Союзъ« теперь буде подѣленый на вôддѣлы, а кождый вôддѣлъ буде мати свое число.

Кождый такій вôддѣлъ дôстане урядову печатку зô своимъ числомъ. Печатки розôшле вôддѣламъ головный предсѣдатель „Р. Н. Союза“ з а д а р м о.

Прошу пп. секретарôвъ донести менѣ чимскорше, чи въ ихъ братствахъ належать всѣ братя до „Р. Н. Союза“? Бо если не всѣ братя належать до „Союза“, то такй вôддѣлы будуть мати назву „Мѣсцевый Рускій Народный Союзъ“, або въ скороченю „М. Р. Н. С.“ А если всѣ суть членами „Р. Н. Союза“, то назва братства зôстане та сама и на дальше. Братя однакъ повиннй старати ся належати всѣ такъ до братства, якъ и до „Союза“.

Такожь прошу присылати менѣ списъ именъ урядникôвъ братствъ, або „М. Р. Н. Союзôвъ“, т. е. предсѣдателя, секретаря и касіера зъ ихъ **докладными адресами** и донести менѣ рôвночасно коли братства вôдбувають мѣсячнй мітинґи. — Се прошу зробити, якъ найскорше можна.

А теперь що найважнѣйше зволять пп. секретарѣ запамятати собѣ разъ на всегда, щобы, посылаючи грошѣ до „Союза“ не писали на моні ордерахъ, чекахъ або драфтахъ имя гол. секретара або касіера, якъ до теперь, тôлько: **„Little Russian National Union“, Shamokin, Pa.** Всѣ грошѣ разомъ зъ повѣдомленями засылайте до мене, яко до головного секретара.

Дальше повѣдомляю всѣхъ членôвъ »Р. Н. Союза«, що »Союзъ« зъ поединчими членами не мае нѣчого бôльше до роботы. Єсли членъ „муфуесь“ зъ одного плейзу на другій, то повиненъ засылати грошѣ до того братства, въ котрôмъ перше бувъ, або нехай зголосить ся до братства иншого, що належить до »Союза«, тамъ де му близше и выгôднѣйше.

Розумѣе ся, що переходячи зъ одного братства до другого повиненъ зажадати вôдъ мѣсцевого секретара посвѣдченя, (т. зв. переступныхъ листôвъ).

А тй члены, що до теперь належали до »Союза«, яко поединчй члены, мають зголосити ся до якогось братства, котре належить до »Союза« и тамъ платити мѣсячнй вкладки и другй належитости. — Инакше жадныхъ управедливлень не увзглядняе ся.

Грамоты, статуты и вôдзнаки будуть не одовга готовй, отже кождый достане, хто ще не доставъ.

Д. Пирчъ,
секретарь „Р. Н. Союза“.

Календарь на р. 1903.

»Р. Н. Союзъ« буде выдавати теперь календарь кождого року, бо такъ ухвалила сема головна конвенція делеґатôвъ. Дуже добре, — повѣсть неоденъ, — така книжка конче потрѣбна. Нашй люде питають за календаромъ рôкърôчно, а єли не достануть руского, то купують чуже дранте.

И я такъ думаю, що „Р. Н. Союзъ“ добре поступивъ, що взявъ собѣ за цѣль подати въ руки своихъ членôвъ и взагалѣ всѣхъ Ам. Русинôвъ таку книжку въ рôднôй мовѣ, якою есть календарь. Русинъ не потрѣбуе куповати теперь чужого дрантя и своими грôшми вспомагати чужй а навѣть часто Русинамъ ворожй выданя, а по друге — выдане календаря приносить честь и користь для самого „Р. Н. Союза“. Але зъ другои стороны кождый членъ „Р. Н. Союза“ повиненъ памятати, що „Р. Н. С.“ крôмъ повысшихъ користей повиненъ мати ще корысть матеріяльну т. е. доходъ. Прецѣнь хто вкладае грошѣ въ якесь предпріємство, то сподѣесь свои грошѣ достати зъ лихвою. Такъ повинно бути и зъ выданемъ календаря „Р. Н. Союза“. А щобы такъ стало ся, то кождый членъ „Р. Н. С.“ мусить сказати: „Р. Н. Союзъ“ не може мати страты на выданю календаря, бо страта „Р. Н. С.“ есть моею стратою, а зискъ „Р. Н. Союза“ есть моимъ зискомъ. Доки собѣ такъ не скаже кождый членъ „Р. Н. С.“, доси годѣ сподѣватись зиску, хоть бы календарь коштувавъ лишь 10 центôвъ.

Урядъ „Р. Н. С.“ поручивъ менѣ выдане календаря на р. 1903. и я вже запросивъ собѣ людей до помочи, котрй обѣцялись написати хорошй, пожиточнй и поучаючй рѣчи. Але сеи помочи для мене за мало. Я хочу помочи всѣхъ членôвъ „Р. Н. Союза“, для котрыхъ календарь призначеный. Тому вôдзываюсь:

Члены „Р. Н. Союза“, збирайте и присылайте оголошеня до свого календаря. Оголошеня збирайте такъ вôдъ своихъ якъ такожь вôдъ чужихъ бизнесменôвъ, у якихъ купуете товаръ. Присылайте образки церковъ, школъ, шкôльныхъ дѣтей, читалень, братствъ и т. д. та иншй образки зъ житя Ам. Русинôвъ, якй будуть помѣщенй въ календари.

За оголошеня платить ся: за першій цаль $1.25, а за кождый слѣдуючій цаль 50 центôвъ. Образки мѣстять ся даромъ, лишь рахують ся кошта за выготовлене кату.

Перейтись за оголошенями по мѣсцевыхъ бизнесменахъ не така тяжка рѣчь. Ось мин. року п. Ал. Шаршонь зôбравъ таку купу адвертайзментôвъ въ самôмъ Шамокинѣ, що якъ бы 6 людей такихъ знайшлось, то календарь певно оплативбы самъ себе. За зôбране адвертайзментôвъ даесь процентъ.

Ще осôбно звертаюсь до мѣсцевыхъ секретарôвъ „Р. Н. Союза“:

Панове секретарѣ!

Васъ, задля вашого уряду уважаю аґентами въ розпродуваню и ширеню календарôвъ, збираню оголошень и въ зъеднованю прихильникôвъ календаря „Р. Н. С.“; буду до васъ зъ всѣмъ тымъ удаватись и жаденъ не смѣе вôдмовити своеи помочи. А тымъ часомъ сейчасъ збирайте оголошеня та образки и присылайте менѣ.

Во всѣхъ справахъ дотычачихъ выданя календаря треба удаватись до мене на адресу: Rev. A. Bonchevskey 10 May Str., Ansonia, Conn.

А Бончевскій.

НОВИНКИ.

— Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Еміґраційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою: Mr. Lazor Syrotiak, 42 Washington st., Yonkers, N. Y., а за разомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: Mr. K. Kirczov, 14 Essex Str., Jersey City, N. J.

Дальшій выказъ жертвъ зложеныхъ для рускихъ студентôвъ въ Галичинѣ.

Поименный списъ зъ Shamokin, Pa.*)

БЫМОНТЪ.

Головякъ Грогорій	20
Шафранъ Авксентій	10
Репела Иванъ	10
Хоронжакъ Никита	25
Пецухъ Анастазія	10
„ Діонизій	10
Шляхтичъ Пахомій	25
Галякъ Сильвестеръ	25
„ Францішка	10
Цьолка Тимко	25
Мацко Павло	25
Хомякъ Павло	25
Смалець Семанъ	25
Новакъ Євфемій	25
Смалець Стефанъ	25
Хомякъ Діонізій	10
Лешинській Юстинъ	25
Хомякъ Василь	25
Ференцъ Максимъ	25
Вандзелякъ Спиридіонъ	25
„ Іоанна	10
Олеяръ Иванъ	1.00
Амбицкій Стефанъ	50
Худиця Гавріилъ	50
„ Пелагія	25
Ференцъ Димитрій	10
Разомъ	$6 50

Зôбрали: Гавріилъ Худиця и Максимъ Ференцъ.

ИКРИЧЪ-ШВАМПЪ.

Андрей Вашко	25
Иванъ Грабовскій	50
Михаилъ Урбанъ	20
Михаилъ Блашко	25
Василь Ґула	25
Михаилъ Баранъ	50
Силвест. Басалыга	25
Андрей Войтовичъ	25
Иванъ Лазовскій	1.00
Андрей Булько	25
Иванъ Гуменникъ	2
Иванъ Товтъ	20
Юрій „	25
Петро Рыдали	25
Кость Тарнавчикъ	25
Теодоръ „	25
Федоръ Присташъ	25
Лука Вента	25
Францѣш. Дупнякъ	25
Михаилъ „	20
Иванъ Козакъ	25
Марія Козакъ	10
Михаилъ Руснякъ	25
Иванъ Бакши	10
Андрей Долнякъ	10
Михаилъ Оросъ	10
Антонъ Мачужакъ	25
Теодоръ Дытко	1.00
Иванъ „	1 00
Стефанъ Гудакъ	50
Василь „	25
Теодоръ Годичъ	10
Василь Богушъ	25
Андрей „	15
Михаилъ „	30
Иванъ Дудыньскій	1.00
Михаилъ Медзювъ	25
Михаилъ Котляръ	25
Петро Вдовякъ	25
Антонъ Котляръ	25
Павло Процько	50
Михаилъ Сверщъ	25
Стефанъ Мачужакъ	50
Иванъ Кучинкъ	10
Юрко Спорожъ (кальвинъ)	25
Іосифъ Грабовскій	50
Иванъ Вдовякъ	25
Иванъ Сеньчакъ	25
Андр. Макухъ	50
Мих. Угринъ	50
Мих. Баль	25
Іос. Тадрикъ	1.00
Разомъ	$17.50

Збирали: Іосифъ Тадрикъ и ИванъГуменникъ.

*) Сума вже кантована.

На фондъ рускои школьнои молодежи прійшло:

Зъ пушки приходского дому въ Ansonia, Conn.	$1. 5
о. П. Тимкевичъ зъ розпродажи бльовôвъ	1.00
А. Б зъ Ансонии	3 00
Алексій Горбаль зъ Derby, Conn.	— 85
банкова лихва	4.10
Иванъ Бурштинъ зъ Buffalo, N. Y.	1 00
Дмитро Ванько свое членьске зъ бр. св. Волод. зъ Ансонии	8.80
Грицъ Журавъ зъ Derby, Conn	— 50
Квитована вже сума	$155.10
разомъ:	$175.60
На університ. студентовъ у Львовѣ дано	5.00
Фондъ шк. выносить	$170 60

Збирайте датки и жертвы при всѣхъ нагодахъ якъ: хрестины, весѣля и другй забавы. Теперь въ тыхъ околицяхъ збирайте де нема страйку. Єли мы потрафили зôбрати для краевыхъ студентôвъ $1000 то для тутешныхъ нашихъ зберемо тысячѣ, єли кождый дасть лишь по центѣ.

Ansonia, Conn. 22 July 1902.
Ант. Бончевскій

— **Недостача** робôтникôвъ дае ся вôдчувати въ Минесотѣ, Висконзинѣ, Айовѣ и Мичиґанѣ. Тамошнй фармеры платять по 26 до 30 долярôвъ мѣсячно и дають цѣле удержане, а мимо того не можуть найти рукъ до працѣ.

— **Послѣдними** днями сплативъ о. Обушкевичъ свого спольника п. С. Кузьмяка и ставъ самъ властителемъ домовъ и готелю въ Олифантѣ. До готелю поставивъ о. Обушкевичъ свого бартендра и зачавъ „руновати“ бизнесъ, але що лайсенсъ еще не переписаный на о. Обушкевича а п. Кузмякъ виненъ до бровару за пиво, то броварь замкнувъ готель о. Обушкевича и поставивъ „вачмана“ коло него на такъ довго, доки або о. Обушк. або п. Кузмякъ не заплатять за пиво.

Рухъ въ мѣсцевыхъ Вôддѣлахъ „Р. Н. Союза“.

Въ Джерзи Сити, Н. Дз. дня 27. липня б. р. на надзвычайнôмъ мітинґу „М. Р. Н. Союза“ — Вôддѣлъ 4. выбрано слѣдуючій мѣсцевый Урядъ „Р. Н. Союза“ на часъ двохъ лѣтъ: Теодоръ Цѣпилякъ, предсѣдатель, 38½ Green str., Ксаверъ Марковичъ, заст. пред., Стефанъ Калакука, секретарь, 110 Morris str., Тимко Криницкій, заст. секр., Василь Криницкій, касіерь, 108 Morris str., Василь Коваль, заст. касіера.

Ухвалено, що мѣсячный мітинґъ буде вôдбувати ся въ недѣлю о годинѣ 3 по пол. по кождôмъ четвертôмъ въ гали церковнôй. Грошѣ разомъ зъ выказомъ мають бути вôдосланй до гол. секретаря въ протягу трохъ днѣвъ по кождôмъ мітинґу.

Стефанъ Калакука и Тимко Криницкій выбранй мѣсцевыми орґанізаторами для записованя дѣтей и заохочуваня старшихъ до „Р. Н. Союза“: — Рахунокъ касовый (каса) замыкае ся при кôнци кождого мітинґу. Мітинґъ перепровадивъ: Теод. Цѣпилякъ яко предс. и Тимко Криницкій яко секретарь.

ШУКАЄ МѢСЦЯ
испитованый дяко-учитель зъ добрымъ голосомъ; може провадити хоръ (гармонію) и учити дѣти. Котра парафія потребовалабъ такого чоловѣка, зволить голоситись до редакціи „Свободы“.

30—102

ВСЯЧИНА.

Куды дѣвають ся шпильки?

Якъ читателѣ „Свободы“ перечитають се запытане, то певно неоденъ зъ нихъ всмѣхне ся и погадае собѣ: не мавъ про що пытати ся та про таку марничку якъ шпильки. Може бути, що се марничка таке пытане, але менѣ выдае ся, що не зашкодить поставити подôбне пытане пôдъ розвагу цѣкавыхъ тымъ бôльше, що подôбне пытане завдавъ писатель Max O'Rell читателямъ англійскои ґазеты „New York American and Journal“ и пише такъ: „Се неоспоримый фактъ, що въ Англіи и Дублинѣ выраблюють певно попадъ 50 міліонôвъ шпильокъ. Насуває ся теперь пытане, куды дѣвають ся тй шпильки, що ихъ выраблюють зъ такимъ поспѣхомъ и въ такъ великôй скôлькости? Що всѣ майже шпильки, выробленй въ Англіи, розпродують, на се нема найменшого сумнѣву.

Таку саму скôлькость шпильокъ выраблюють и продають въ Франціи а въ Америцѣ може два разы бôльше. Але, куды дѣвають ся тй такъ потрѣбнй рѣчи я нѣколи не мôгъ собѣ выяснити.

За цѣлый часъ мого житя мавъ я случайность бувати въ товариствѣ женщинъ, що тыжднево купували тысячи шпильокъ. Десь не колись удало ся менѣ пôдняти зъ пôдлоги компаты кôлька шпильокъ, але на тыждень не було ихъ бôльше якъ тузѣнъ; решта шпильокъ десь щезло, але де, я не мôгъ собѣ на те вôдповѣсти.

Тй шпильки не давали менѣ спокою и тому я вдавъ ся разъ въ бесѣду зô швачкою. Пытаю ся еи: „Кôлько менше бôльше потребуете шпильокъ заки скôнчите цѣле жѣноче убране, то е сукню и кафтаникъ?“ Она менѣ не могла вôдъ разу вôдповѣсти, але заинтересована моимъ пытанемъ, стала обчисльовати и начислила ажъ 1200 шпильокъ потрѣбныхъ ѣй при роботѣ жѣночого убраня.

Тогдѣ я еи поспытавъ: „Чи тй всѣ шпильки збираете и кôлько зъ нихъ лишить ся?“ А она вôдповѣла менѣ на мое сдудоване, що зъ тыхъ дванайцять сотокъ шпильокъ ледви 50 збереже ся. — „Певно“, завважавъ я, пôдлога вашои роботнѣ засѣяна тысячами шпильокъ“. Але и се нѣ. На пôдлозѣ роботнѣ не було ихъ певно бôльше якъ яка двайцятка“.

И куды, до лиха, дѣвають ся тй шпильки? Аджежь тôлько ихъ вживае ся а за кождымъ разомъ, коли ихъ потреба, все треба купувати новй? Або я знаю, де дѣвають ся! якъ той Max O'Rell не знае, куды они дѣвають ся, що неразъ надъ тымъ роздумувавъ, то зъ вôдки можу знати я, що звернувъ на те увагу теперь ажъ по прочитаню его пытаня: „Куды дѣвають ся шпильки?“ А може зъ васъ хто, читателѣвъ „Свободы“, заспокоить цѣкавôсть того Max-a O'Reill-a и здобуде ся на якусь рѣшучу вôдповѣдь?

С. М.

Шлѣсельбурґска вязниця.

Найстрашнѣйшою тюрмою цѣлои Росіи и мабуть цѣлого свѣта, е тюрма на островци Шлѣсельбурґъ, у финьскôмъ заливѣ. Тамъ замыкають лише найнебезпечнѣйшихъ »политичныхъ злочинцѣвъ«. Теперь сидить въ Шлѣсельбурґу 14 осôбъ. Фролепко, Морозовъ и Вѣра Типеръ (вôдъ 1881. року, за замахъ на царя Александра II), Поповъ (вôдъ 1882. р.), Серґій Ивановъ вôдъ 1886. р), Стародворскій, Лопатинъ и Антоновъ (вôдъ 1884. р.). Всѣ они засудженй на дожизненну тюрму. Три дальшй вязнѣ: Полѣвановъ, полковникъ Ашепбреперъ и Василь Ивановъ выйдуть зъ тюрмы за два роки. Послѣдный жилець шлѣсельбурґского гробу се молодый студентъ, убійникъ міністра просвѣты Боґолепова — Карповичъ. Вôнъ засудженый на 20 рокôвъ »одиночки«, се значить вôдокремленои тюрмы. Мимо того Карповичъ при помочи „стукановоґо альфабета черезъ стѣны донѣсъ вже прочимъ вязнямъ, що дѣяло ся до его увязненя на свѣтѣ, якъ поступае революційный рухъ и т. п. — Вязнямъ Шлѣсельбурґа заборонены всякй зносины зô свѣтомъ, крôмъ двохъ листôвъ у рôкъ до родины, чисто приватного змѣсту. И ся полекша истнуе доперва вôдъ чотырохъ рокôвъ. Вôдъ кôлькохъ лѣтъ заведено такожь въ Шлѣсельбурґу бібліотеку та варстаты. Давнѣйше вязнѣ не смѣли навѣть працювати. Нудьга безконечна середъ чотырохъ камѣнныхъ стѣнъ мала бути для нихъ невольною карою. Тому деякй шлѣсельбурґскй вязнѣ скоро божеволѣли. Рôвножь вôдъ недавна дозволено имъ выходити вôдъ часу до часу осôбнякомъ на тюремне подвôре, проходжати годину або двѣ. Однакъ и зъ сего подворя нѣчого крôмъ клаптика неба не видко, бо камѣннй стѣны закрывають выглядъ на море.

Критиканъ.

Оденъ писатель не мôгъ собѣ дати рады зъ критиками. Що написавъ, скритикували єму немилосердно, высмѣяли або прямо змѣшали зъ болотомъ. Абы вôдпекати-сь вôдъ непрошеныхъ опѣнунôвъ, написавъ и оголосивъ по всѣхъ часописахъ слѣдуючій стишокъ.

Най свѣтиломъ для критикôвъ
Буде ся наука,
Що яйце не штука зъѣсти,
Але... знести штука.
Вôдъ сего часу мавъ спокôй.

Пророкъ.
(Зъ Лермонтова.)

Въ ту хвить, якъ вѣчный Судія
Свѣдомôсть давъ менѣ пророка,
Въ людскихъ очахъ побачивъ я
Джерела лютости й порока.
Ставъ проповляти я любви
И правды чистои насѣне:
На мене ближнй мои
Скажено кидали камѣне.
Посыпавъ голову свою
Я попеломъ и втѣкъ изъ мѣста
И ось въ пустелѣ я живу,
Мовь птахамъ, Богъ дае що ѣсти.
Тамъ сотворѣне все земне,
Завѣтъ одвѣчный щиро чтучи,
И зорѣ слухають мене,
Промѣне золотее льлючи!
Коли-жь я черезъ мѣсто йду,
То тôльки якъ мене углядють,
Зъ усмѣшкой злою на виду,
Старй тамъ дѣтямъ проповляють:
„Дивѣть ся, приклад то для васъ:
„Вôнъ пыха бувъ не еживъ ся зъ нами.
„Слѣпець хотѣвъ запевнить насъ,
„Що каже Богъ його устами!
„Дивѣть ся-жь, дѣти, вы на його,
„Якимъ здасть ся вôнъ страшнымъ:
„Худый, убогій безъ нѣчого
„И якъ усѣ гидують нимъ!“...

Олекса Коваленко.

Где єсть?
Антонъ Васко, родомъ зъ Жидôвского, въ Галичинѣ. Пробувае вже 9 лѣтъ въ Америцѣ. Шукае его власна жена: **Анна Васко,** Жидôвске, п. Краппа, Galicia, Austria.

Где єсть?
Осифъ Потоцкій, родомъ зъ Ждинѣ, въ Галичинѣ. Мешкавъ въ South Troy, N. Y., а пару днѣвъ тому вôдъѣхавъ кудысь. Хто бы довѣдавъ ся о нѣмъ, нехай дасть знати на адресу редакція „Свободы“.

Всѣ, що побрали до розпродажи Календарѣ „Союза", нехай сейчасъ зроблять рахунокъ и пришлють до редакціи „Свободы"

ОГОЛОШЕНЕ.

Есть на продажъ —СЕЙЧАСЪ— дуже порядно уряджена славяньска ґросерия и бучерня въ Jersey City, N. J. и то въ дуже догôднôмъ мѣсци по умѣркованой цѣнѣ. Близшихъ информацій удѣляють пôдъ № 205 Washington Str., Jersey Cit,N.J.

Въ редакціи „Свободы" можуть достати Всч. ОО. Духовнй по 1 цнт. за еґземпляръ:

1) Extractus matriculæ copulatorum,
2) Extractus matriculæ baptisatorum,
3) Extractus matriculæ defunctorum.

ВИКТОРЪ ВѢЛЮШЬ.

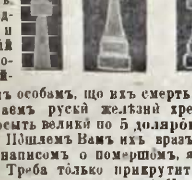
—:: Нотаръ Публичный. ::—

Залагоджуе всякй справы грунтовй и маетковй зô старымъ краемъ. Выробляе повномочія, купуе або продае мастки, веде процесы, доверщуе подѣлу маетковъ, колектуе грошѣ въ старого краю, увольняе вôдъ асентерунку и т. п. Продае такожъ шифкарты, посылае грошѣ до краю и асекуруе вôдъ огню и на житє за найнизшу цѣну.

Всѣ справы полагоджуе точно и скоро.

Порады удѣляе листовно або устно зовсѣмъ безплатно.

VICTOR WILUSZ,
Notary Public,
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.

Не тратьте доброи нагоды,лиш сейчасъ заордеруйте для своихъ померщихъ нагробникъ. Е се послѣдна честь и даръ, якій можна зложити найдорожшимъ особамъ, що ихъ смерть пôдкосила. Маемъ рускй желѣзнй хресты, гарнй и досыть великй по 5 доляровъ в дорожшй. Пôшлемъ Вамъ ихъ вразъ изъ золотымъ написомъ о померщомъ, якого забажаете. Треба тôлько прикрутити до пôдставы и положити на могилѣ. Пишѣть по польски по илюстрованый катальогъ. Адреса:

NEW YORK CEMETERY MONUMENTAL CO.
PUNXUTAWNEY. PA.

Глухоту

також шум в ушах лічить в найкоровшім часі. Затануцїну. Пишить сейчас. Векі поясненя даром. Лічимо навіть слабости. котрі взагалі вважають невилічимими. Одинокий заклад сего рода в Америці. Руска клініка St Louis, No. 2933 Heurietta Str. 15 авг 02

ДОКТОРЪ ПРАВЪ ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,

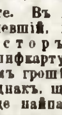
—адвокатъ,—

3 N. Main Str, Wilkes-Barre, Pa. P. O. Box 372.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнѣ папары и повномочія.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и добрего купна? Она веде ... до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погоститеся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнѣ склянки доливае.
Е цигара, е и галя
На митинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпьешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Юрко А Прокоповичь,

погребникъ, готельникъ, и Livery Stable
— Галя на митінґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

ОДИНОКИМЪ

найзручнѣйшимъ рускимъ друкаромъ въ Америцѣ есть:

ВАСИЛІЙ САРИЧЬ.
517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выготовить всякй друкарскй працѣ красно и дешево, яко никто иншій въ Америцѣ. Онъ друкуе на рускôмъ, словацкôмъ и англицкôмъ языку: статуту, бальовы тикеты и всьо, що только для братствъ и поодинокихъ людей е потребно.

Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St. NEW YORK, N. Y.

МИХАЙЛО БОСАКЪ,

Посылае грошѣ до краю въ протягу 14 днѣвъ.

Продае шифкарти такъ тано якъ и компанія въ Ню Йорку.

Продае тикеты колѣйовй до Ню Йорку.

Продае правдиву крайову палюнку и вино.

Мае голсейлъ (wholesale) на всѣ американски трунки.

Задармо потверджуе всякй паперы и дае раду, бо есть

Нотарь публичный, чоловѣкъ ретельный и честный.

M. BOSAK. Jones Str. OLYPHANT, Pa

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компаніи, купують зô своего власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00 Заряджае нимъ:

Т. Федько.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕНИЙ КОЛИНЕВУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ ВАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаємо одну з найліпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою конертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґульовану з письменною ґаранцією на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годинці. Всім любителям тої класи годинки даємо в протягу найблизших 60 днів зовсім даром слідуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морской пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор. пінки циґарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. циґарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сірники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 преґарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнірика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного оглядання і відіслання назад на наш кошт сли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане єще кишенковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою **ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ** сли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO, 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
готельничій
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко руской плебаніи.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Зводки вôнъ?
— Та-жъ краянъ нашь милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины зъ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрй ихъ обдерали и туманили, вызыскували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ

ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить каждый его знакомый) а все, що е въ его ґросерии, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВÔНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужй не розпыхають черева нашою працею.

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмантого ґатунку, горѣвки досконалй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породі дізнають особлившої опіки.

Ofic: 3 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. Телефон Nr. 1673

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

Велика фабрика циґаровъ
ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОИ СПОЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

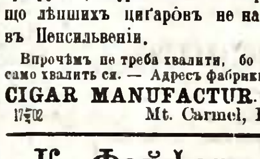
Въ мѣстѣ и околици знають добре сесю фабрику, бо всѣ лишь ту ордерують, а курцѣ-знатоки твердять, що лѣпшихъ циґаровъ не найдете въ Пенсильваніи.

Впрочѣмъ не треба хвалити, бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:

CIGAR MANUFACTUR. CO.
Mt. Carmel, Pa.

К. Файферъ,

одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Выпаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованôй цѣнѣ.

Его офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускоп церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.

Гаврiилъ Малнякъ

Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN. PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броваровъ. горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у своего!

Оденъ зъ найбôльшихъ броваровъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болитъ, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333. NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрбный рѣчѣ до житя, якъ також можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas

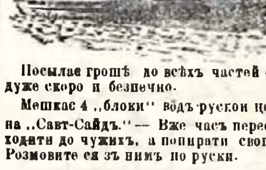
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтна практика дала ему способнôсть стати добрымъ лікаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае також свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрй и помôчнй лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса.

P. V. OBIECUNAS,
1118 Carson str., Pittsburg, Pa.

Мае банкъ, заложеный въ 1894 р. Продае шифкарты на всѣ корабельнй лініи дуже тано.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта дуже скоро и безпечно.

Мешкае 4 „блоки" вôдъ рускои церкви на „Савт-Сайдъ." — Вже часъ перестати ходити до чужихъ, а попирати свого. — Розмовите ся зъ нимъ по руски.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясеній. Также робить книжки для братствъ, церковъ, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґаранту́е.

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Вынаймае також „керичи" на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
✱ TROMETTER'S ✱
(Трометеръ)
Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна достати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

B. J. Keogh.

Продае всякй напитки темперенційнй, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНЙ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПИКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГЙ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЕ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.

Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ
146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякй убраня мужескй складно и дешево.

Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

Выробляе братскй машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

B. W. Woshner,

Перше-рядный складъ убраня для дѣтей и дорослыхъ, 1306 Carson Str. межи 13 а 14 улицею, S. S. Pittsburg, Pa.

Хто лишь себе и дѣточки
Хоче гарно вбрати,
Той не мусить у жидôвски
Сторы заглядати:
У Войшнера все дешево
„Суты" въ моднôмъ крою —
И вôнъ певно вамъ не скаже:
„Іеравтъ, дурный гою!"

Одинокій

ПОГРЕБНИКЪ
на парохію руску въ Northampton, Pa. и околицю

M. F. S. Keck.

Тôлько до него удавайтеся, а вôнъ всѣхъ красно и таньо обслужить.

ЧИ НЕ ЧУДЕСА ТО?

Такъ питаются люди, котори можно сказати чудеснымъ способомъ были вылѣчени отъ разныхъ тяжкихъ болѣзней.

Не чудеса то, а знаніе!

Кто терпитъ на яку нибудь болѣзнь и хоче отъ нея вылѣчитися; кто хоче надобути утрачене здоровье и силу, нехай съ вниманіемъ прочитае нижшеслѣдующи строки.

Доказано, що не каждый докторъ есть добрый лѣкарь, а дуже добрыхъ лѣкаровъ и совсѣмъ таки мало. Одинъ лѣкарь мало учился и для того многого не може роспознати; другій знову много учился, но мало знае, бо не мае добрыхъ способностей. Прирожденна способность, быстрый розумъ и опытность, — отъ рѣчи, котори роблятъ лѣкаря добрымъ лѣкаромъ.

Чи чули де-що про профессора Коллинса?

Розумѣется, чули, бо его слава иде по цѣлому свѣтѣ. Онъ много учился въ славныхъ университетахъ не только въ Европѣ, но и въ Америцѣ; онъ много лѣтъ робилъ разни опыты и успѣлъ въ лѣкарскомъ знанію якъ найлучше, бо природа обдарила его выникаючою мудростью, острымъ розумомъ и великимъ талантомъ.

Теперь Профессоръ Коллинсъ есть человѣкъ славный на цѣлый свѣтъ. Не только обычни люди идутъ до него за помощью въ часѣ болѣзни, но и найлучши докторы удаются до него за порадою и поясненьемъ, коли не можутъ порозумѣти якой нибудь болѣзни.

Можно смѣло сказати, що кого онъ не вылѣчитъ, тому и никто другій не верне здоровья.

Профессоръ Коллинсъ дае поясненья докторамъ въ лабораторіи.

Той-то извѣстный и славный докторъ щобъ якъ найлучше могъ помогти страждущому роду людскому, заложилъ лѣчебницу подъ именемъ „Professor Collins New York Medical Institute", ч. 140 West 34th street въ Нью Іорку.

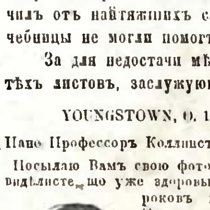
Въ той лечебницѣ получили помощь уже тысячи слабыхъ, а межи ними и многи сотки славянъ. Въ канцеляріи той лѣчебницы каждый може бачити листы отъ множества краяновъ, котори сердечными словами дякуютъ Проф. Коллинсови за то, що ихъ нѣбы якимись чудомъ вылѣчилъ отъ найтяжшихъ слабостей, въ той часъ, якъ други докторы и лѣчебницы не могли помогти имъ.

За для недостачи мѣста, подаемъ тутъ только немноги и коротши изъ тѣхъ листовъ, заслужующи упоминанья.

YOUNGSTOWN, O. 1 Sept. 1900.

Пане Профессоръ Коллинсъ!

Посылаю Вамъ свою фотографію, щобъ видѣлисте, що уже здоровый. Цѣлыхъ 5 роковъ хоровалъ я. Одинъ докторъ говорилъ, що маю ятра нездорови; другій говорилъ, що бедра менѣ затвердѣли; третій казалъ, що пузырь маю не въ порядку, и т. д. Много грошей отдалъ я на лѣкаровъ, долго былъ и въ госпиталю.

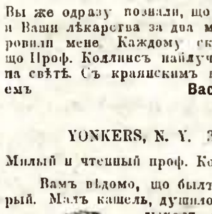
Вы же одразу познали, що менѣ треба, и Ваши лѣкарства за два мѣсяцы уздоровили мене. Каждому скажу теперь, що Проф. Коллинсъ найлучшій докторъ на свѣтѣ. Съ краянскимъ поздоровленьемъ

Василь Гричъ.

YONKERS, N. Y. 3 Іюня 1900.

Милый и чтенный проф. Коллинсъ!

Вамъ вѣдомо, що былъ я дуже хорый. Малъ кашель, душило мене, тяжко дыхалъ и при томъ чулъ боли въ персяхъ. Худнулъ постоянно и уже на костякъ былъ подобный. На лѣкаровъ выдалъ до 200 д. но дармо. Не могучи мене вылѣчити, казали, що маю сухоты и мушу умерти. А теперь я здоровый и важу 185 фунтовъ. —

Ваши лѣки вернули менѣ здоровье. Подяка Вамъ.

Іос. Вейнеръ.

DETROIT, Mich. 13 Авг. 1900.

Профессорови Коллинсови въ Нью-Іорку.

Высокопочтенный Пане!

Ваша слава иде далеко — широко по свѣтѣ, але якъ бы цесари да короли знали Ваши глубоки знанія та опытъ, то не давали бъ Вамъ лѣчити худобныхъ людей, а для себе держали-бъ Васъ. Я малъ несчастье упасти со сходовъ и тяжко покалѣчится. Малъ порушены кости и въ нутрѣ сильно повредилъ себе, и лѣкари, котри мене лѣчили, говорили, що до смерти буду слабымъ калѣкою. Вы заразъ же зробили мене здоровымъ. Шкодую, що не можу Вамъ якъ належить отдячити.

Вашъ на вѣки благодарный
Иванъ Пиларъ.

SCRANTON, PA. 5 Іюля 1900.

Чт. Проф. Коллинсъ!

Не знаю, якъ и высказати Вамъ свою вдячность за то, що мене отъ великихъ болей освободили. Мала велики боли во всѣхъ удахъ, колоко мене въ боку въ крыжахъ. Όстрашно терпѣла. Была въ краю всякихъ докторов. лѣчили мене и профессоры въ Пештѣ; але дармо. Думала уже, що и до смерти не позбавлюсь того, але когда прійшла до Америки за сыномъ, тутъ менѣ порадили еще и до Васъ удатись за помощью, що и зробила. Лѣки, котори менѣ два разы заслалисте, мали той добрый учинокъ, що теперь — слава Богу! — здорова.

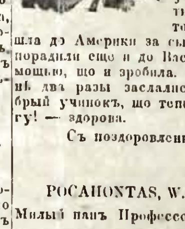

Съ поздоровленьемъ и почтеньемъ
Марія Корешъ.

POCAHONTAS, W. Va. 6 Мая 1900.

Милый панъ Профессоръ!

Нехай Вамъ Богъ заплатитъ за Ваше благодѣяніе. Была хора 6 роковъ, ходила по докторахъ, но они не могли помогти менѣ, бо не знали, яку слабость маю. Каждый инакше говорилъ менѣ. Уже не надѣялась и жити на свѣтѣ. Но напослѣдку захотѣла еще Васъ спробовати и слава Богу, що зробила то. Ваши медицины позбавили мене болей и теперь я толста, здорова и сильна, а люди говорятъ менѣ, що о 10 лѣтъ стала молодша.

Съ краснымъ поздоровленьемъ
Анна Ковачикъ.

PITTSBURG, Pa. 18 Мая 1900.

Славному п. проф. Коллинсу.

Вы знаете, яку тяжку и по словамъ докторовъ невылѣчиму слабость я мала. Теперь я уже легке дыхаю, ничто мене не болитъ и чую себе здоровою. Съ благодарностью признаю, що Вы вырвали мене изъ рукъ смерти, бо инакше не было-бъ менѣ помощи. Нехай Васъ преблагій Богъ Отецъ живитъ на многи и многи роки, щобъ и на дальше Вы худобнымъ помагали.

Ваша вѣрна
Жозефина Рошко.

Профессоръ Коллинсъ посылае лѣкарства по цѣлыхъ Соединенныхъ Штатахъ и Канадѣ.

Слабыи пріймаются лѣтомъ отъ 10 до 1 годины рано, а по полудню отъ 2 до 5. Въ недѣлю только отъ 10 до 1 по полудню.

Пишѣтъ о всякой рѣчи на адресъ:

Professor COLLINS New York Medical Institute
140 W. 34th St. New York City.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Каждый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшй и найтаншй напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

C. M. HATHAWAY,

аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуе також грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажъ на Hill str., домы до мешканя або на продажъ на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА